

AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi keskkonnamõjude hindamine Programm

INSPIRING
ENVIRONMENT

Tartu 2022

AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi keskkonnamõjude hindamine

Nimetus AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi keskkonnamõjude hindamine
Versioon Nõuetele vastavuse kontrollimiseks
Töö nr KL-21-003E

KMH tellijad AS HKScan Estonia
Registrikood: 10156832
Aadress: Rakvere lihakombinaat, Roodevälja küla, Rakvere vald, Lääne-Viru maakond
Telefon: +372 5083706
E-post: maria.karus@hkscan.com

KHM koostaja Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ (ELLE OÜ)
Registrikood: 10705517
Aadress: Tõnismägi 3A-15, 10119 Tallinn
Telefon/faks: +372 61 17 690 / +372 61 17 699
E-post: elle@environment.ee

Vastutav ekspert Toomas Pallo, MSc, litsents KMH0090

Eksperdid Kaido Soosaar, PhD
Kerli Leetsaar, MSc
Birgit Kena, MSc
Liisi Nõgu, MSc

Kasutustingimused © Käesolev aruanne on koostatud ja esitatud kasutamiseks tervikuna. Aruandes ja selle lisades esitatud kaardid, joonised, arvutused on autoriõiguse objekt ning selle kasutamisel tuleb järgida autoriõiguse seaduses sätestatud korda. Aruande omandamine, trükkimine ja/või levitamine ärilistel eesmärkidel on ilma Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ kirjaliku nõusolekuta keelatud. Aruandes toodud info kasutamine õppe- ja mitteärilistel eesmärkidel on lubatud, kui viidatakse algallikale. Andmete kasutamisel tuleb viidata nende loojale.

SISUKORD

1	Sissejuhatus	4
2	Kavandatava tegevuse eesmärk	6
3	Käitise täpsem asukoht ja eeldatavalt mõjutatava keskkonna kirjeldus	7
4	Kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste lühikirjeldus	10
4.1	Reaalsed alternatiivsed võimalused	10
4.2	Kavandatav tegevus	11
5	Kavandatava tegevuse seos strateegiliste planeerimisdokumentidega	15
6	Keskkonnamõju hindamise ulatus ja sisu	20
7	Keskkonnamõju hindamisel kasutatava hindamismetoodika kirjeldus	24
7.1	Avalik protsess	24
7.2	Teabe lähteallikad ja kasutatavad materjalid	24
7.3	Keskkonnamõju hindamine	24
7.4	Alternatiivide võrdlemine	25
8	Keskkonnamõju hindamise protsessi ja selle tulemuste avalikustamise ajakava	26
9	KMH osapooled	27
10	Tegevusloa taotluse koopia	29
	Lisad	30

1 SISSEJUHATUS

AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi keskkonnamõju hindamine (edaspidi KMH) algatati Keskkonnaameti poolt 01.09.2021 kirjaga nr DM-115915-7 (Lisa 1). Algamise aluseks oli keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanajuhtimissüsteemi seadus (KeHJS) § 3 lg 1 p 1, § 6 lg 1 p 27, § 9 lg 1, § 11 lg 2 ja 3, tööstusheite seaduse § 27 ning Keskkonnaameti peadirektori 10.12.2020 käskkiri nr 1-1/20/230 "Keskkonnaameti struktuuriüksuste põhimääruste kinnitamine" lisa 16 punktidega 1.4, 2.2.3 ja 3.5 ning ettevõtte AS HKScan Estonia keskkonnakompleksloa taotlus. Kompleksloa taotlus on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 11.08.2021 nr DM-115915-6.

Lääne-Viru maakonda planeeritava AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi põhitegevusalaks hakkab olema kodulindude intensiivkasvatus.

Keskkonnamõju hindamise (KMH) objektiks on Lääne-Viru maakonnas Väike-Maarja vallas Liivaküla külas Kiltsi farm (katastritunnus 92701:004:0145) katastrile Kiltsi broilerifarmi ehitamine ja selle tegevus. Ettevõttel on plaanis saada enda katastri hulka ka katastri Vaheliku (katastrinumber: 92701:004:0177) nurgaosa ning Kaalumaja (katastrinumber: 92701:004:0021) kataster, mille jaoks on esialgne kokkulepe olemas ning mille põhjal toimub kinnistute vahetus.

Kavandatava tegevuse eesmärgiks on Kiltsi broilerifarmi rajamine, kus ülesseatud tootmisvõimsuseks on planeeritud 480 000 broilerikohta.

Keskkonnamõju hindamise eesmärgiks on:

- hinnata farmi rajamiseks vajalikke tegevusi, kaasnevaid tagajärgi ja nende eeldatavat keskkonnamõju;
- hinnata rajatava farmi tegevusega kaasnevaid tagajärgi ja selle eeldatavat keskkonnamõju;
- hinnata farmi sulgemisega kaasnevaid tagajärgi ja eeldatavat keskkonnamõju;
- välja tuua olulised keskkonnamõjud;
- prognoosida võimalikke muutusi keskkonnas, sealjuures nii positiivseid kui ka negatiivseid;
- välja valida parimad alternatiivsed lahendused;
- negatiivsete mõjude olemasolul välja pakkuda nende mõjude vältimise ning leevendamise võimalusi ja positiivsete mõjude suurendamise võimalusi;
- esitada soovitusi keskkonna- ja seirealade seadmiseks, et kontrollida ja minimeerida käitise tegevusest tulenevat potentsiaalset negatiivset keskkonnamõju.

Keskkonnamõju hindamise programmi eesmärgiks on kindlaks määrata keskkonnamõju hindamise ulatus, täpsustada valdkonnad, kus mõjude ilmnemine on võimalik ning need valdkonnad, kus hindamine ei ole asjakohane.

Keskkonnamõju hindamisel tuginetakse KeHJS-ele ning selle rakendusaktides KMH protseduurile ja sisule esitatud nõuetele.

Keskkonnamõju hindamise raames hinnatakse kahte reaalset alternatiivset olukorda:

- olukorda, kus ei toimu uut Kiltsi broilerifarmi rajamist Kiltsi farm maaüksusele ning Kiltsi farm maaüksusel paikneksid amortiseerunud vanad farmihooned edasi (nullalternatiiv);

- olukorda, kus rajatakse Kiltsi farm maaüksusele Kiltsi broilerifarm, kus hakkaks kohti olema kuni 480 000 broilerile (alternatiiv 1).

Asukoha alternatiive ei hinnata, sest farmi soovitakse rajada vana farmi maadele ning tegevust ellu viia selles asukohas. Kiltsi broilerifarmi planeeritud asukoht on valitud lähtuvalt sellest, et tegemist on kinnistuga, kus on varem farmikompleks asunud ning muutused maastikus oleks antud asukohas selletõttu minimaalsemad. Maaüksusel asuvad programmi koostamise ajal amortiseerunud farmihooned.

Keskkonnamõju hindamise näol on tegemist ühe abivahendiga keskkonnalubade väljaandmise üle otsustamise protsessis. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses sätestatud protseduuri kohaselt on läbiviidava hindamise eesmärk anda otsustajale informatsiooni kavandatava tegevuse võimalikust keskkonnamõjust. Lõplik otsus tehakse erineva teabe alusel, millest keskkonnamõju hindamise aruanne ja selles toodud järeldused on vaid üks ja ilmtingimata mitte määrav osa informatsioonist.

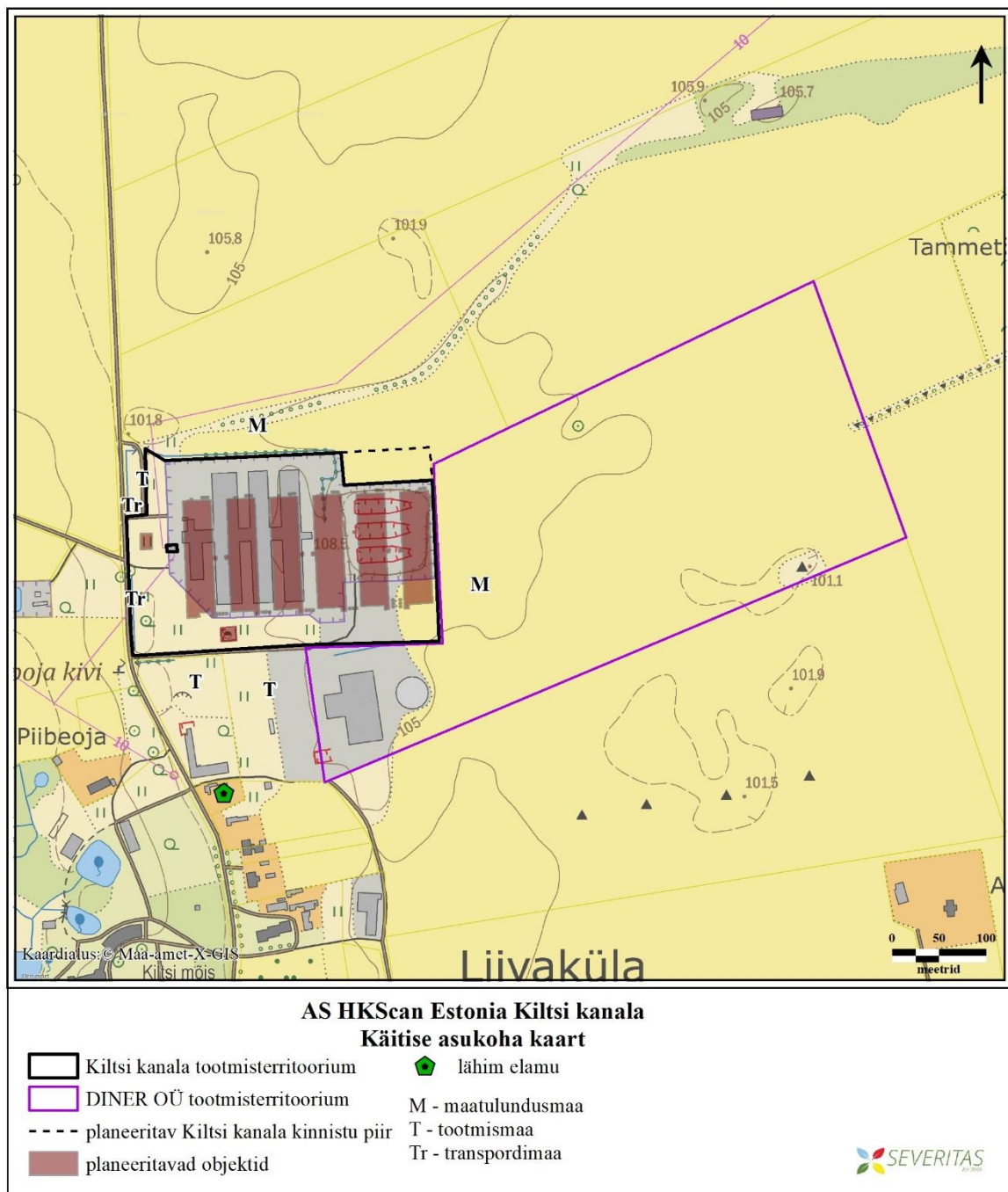
Keskkonnamõju hindamise viib läbi Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ (ELLE) Toomas Pallo kuuluva KMH isikulitsentsi (KMH 0090) alusel. Keskkonnamõju hindamise osapoolte andmed on esitatud käesoleva programmi viimases peatükis.

2 KAVANDATAVA TEGEVUSE EESMÄRK

Arendaja, AS HKScan Estonia, poolt kavandatava tegevuse eesmärgiks on kodulindude intensiivkasvatuse läbi linnuliha tootmine. Planeeritava broilerifarmi tootmisvõimsuseks planeeritakse 480 000 broilerikohta. Aastaseks tootmismahuks planeeritakse 4 miljonit broilerit. Planeeritava tegevuse asukohas paiknevad KMH programmi koostamise ajal amortiseerunud laudahooned, mis lammutatakse ning mille asemele rajatakse täiesti uus farmikompleks. Farmikompleksi rajamisel lähtutakse loomade heaolust ning arvestatakse ümbritseva keskkonnaga.

3 KÄITISE TÄPSEM ASUKOHT JA EELDATAVALT MÕJUTATAVA KESKKONNA KIRJELDUS

Kiltsi broilerifarmi hooned ja rajatised planeeritakse rajada Kiltsi farmi kinnistule (katastrinumber: 92701:004:0145), mis asub Liivaküla külas Väike-Maarja vallas Lääne-Virumaal (Joonis 1).

Joonis 1. Planeeritava Kiltsi broilerifarmi asukoht

Kiltsi farm kinnistu suuruseks on 62 347 m², millest 2729 m² on haritav maa, 13 211 m² on looduslik rohumaa 44 830 m² on õuemaa ja 1577 m² on muu maa. Kinnistu sihtotstarbeks on tootmismaa (100%).

Ettevõtte on plaanis enda tootmisterritooriumi hulka kaasata katastri Vaheliku (katastrinumber: 92701:004:0177) nurgaosa ning Kaalumaja (katastrinumber: 92701:004:0021) kataster, mille jaoks on esialgne kokkulepe olemas ning mille põhjal toimub kinnistuosade vahetus.

Kavandatud tegevuse alal asub KMH programmi koostamise ajal amortiseerunud farmihooned.

Kavandatavat Kiltsi broilerifarmi ümbritseb pea igast ilmakaarest tootmishoonetega maad või põllud. Läänest piirneb farmikompleks asfaltkattega Kiltsi mõisateega (katastrinumber 92701:004:0188).

Kavandatava tegevuse asukohal on hea ühendus teedevõrgustikuga ning hea võimalus liitumiseks elektrivõrguga.

Asukoha eeliseks on ka kaugus tiheasustusaladest, seega väiksem keskkonnamõjudest potentsiaalselt mõjutatava elanikkonna arv. Käitisest lõunas asub Liivaküla küla. Kiltsi alevik jääb käitisest umbes 700 m kaugusele loode suunda. Lähim elamu elamumaal on käitisest 200 m kaugusel lõuna suunas - Kaja elumumaa, katastrinumber: 92701:004:0015.

Käitis territoorium piirneb lõunast Osaühing DINER Liivaküla veisefarmi kompleksiga. Teisi töötavaid loomapidamiskomplekse ega muid käitisi, kellele oleks väljastatud keskkonnaluba, kompleksluba või registreering või mille toimimise tõttu võiks tekkida käitistest eralduvate saasteainete vahel koosmõju, ei ole.^{1,2}

Kavandatava broilerifarmi alale ei jää kõrgendatud väärtusega või tundlikkusega elupaiku. Kinnistu ei ole arvatud planeeringutega roheline võrgustiku koosseisu. Liivaküla külas asub osaliselt (ala laieneb ka teistesse küladesse), kavandatava tegevuse asukohast umbes 2,3 km kaugusel kagu suunas, rahvusvahelise tähtsusega ala (Natura 2000 võrgustiku ala) - Äntu loodusala (Rahvusvaheline kood EE0060212, registrikood: RAH0000375).³ Rahvusvahelise tähtsusega alal asuvad Äntu maastikukaitseala (registrikood: KLO1000181) ja Liivaküla-Äntu looduskaitseala (registrikood: KLO1000725).⁴

Äntu loodusala maismaa pindala on 385 ha ning veeosa pindala on 6 ha. Äntu loodusala kaitse - eesmärgiks on loodusdirektiivi I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid - vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved (3140), siirde- ja õõtsiksood (7140), allikad ja allikasood (7160), vanad loodusmetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse - *karvane maarjalepp* (*Agrimonia pilosa*), *kaunis kuldking* (*Cypripedium calceolus*), *suur-rabakiil* (*Leucorrhinia pectoralis*) ja *läikiv kurdsirbik* (*Drepanocladus vernicosus*).⁵

Äntu maastikukaitseala eesmärgiks on Äntu allikajärvede, Nõmme-Ebavere servamoodustise keskosa ja sealsete metsakoosluste ning kaitsealuste liikide kaitse; EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - vähe- kuni kesktoiteliste kalgiveeliste järvede (3140), siirde- ja õõtsiksoode (7140), allikate ja allikasood (7160), nõrglubja-allikate (7220*), vanade loodusmetsade (9010*) ja rohunditerikaste kuusikute (9050) ning II lisas nimetatud liikide - III

¹ EELIS, <https://infoleht.keskkonnainfo.ee/>

² <https://eteenus.keskkonnaamet.ee>

³ Keskkonnaportaali, <https://keskkonnaportaali.ee/register>

⁴ Maa-amet, <https://xgis.maaamet.ee/maps>

⁵ Keskkonnaportaali, <https://keskkonnaportaali.ee/register>

kategooria kaitsealuste liikide karvase maarjalepa (*Agrimonia pilosa*) ja läikiva kuldsirbiku (*Drepanocladus vernicosus*) ning II kategooria kaitsealuse liigi elupaikade kaitse.⁶

Liivaküla-Äntu looduskaitseala kaitse-eesmärk on kaitsta, säilitada ja taastada väärtuslikke metsakooslusi.⁷

Arvestades farmi rajamise mõjusid, loodusala kaitse-eesmärke ning kaugust kavandatavast tegevusest (kavandatava tegevuse mõjupiirkonda (u 1 km) Natura ala ei jää), ei avalda eeldatavalt planeeritav tegevus loodusale negatiivseid mõjusid ning Natura hindamise läbiviimine vajalik ei ole.

Kilti broilerifarmi kavandatava tegevuspaiga otseses lähipiirkonnas looduskaitsealused üksikobjektid ja kohaliku kaitse alla võetud objektid puuduvad. Kompleksist jääb kaitstava loodusobjektina edelasse Kilti mõisa park (registrikood: KLO1200356). Põhjasuunas asuvad 370 m kaugusel käitisest Äärepera pärnad (370 m).⁸ Käitisest ida suunda umbes 1,5 km kaugusele jääb Liivaküla-Äntu looduskaitseala (registrikood: KLO1000725) ning hooldatav sihtkaitsevöönd (registrikood: KLO1101804).

Planeeritava broilerifarmi territooriumile kultuurimälestisi ega pärandkultuuriobjekte ei jää. Planeeritava käitise otsesesse mõjupiirkonda jäävad pärandkultuuriobjektidest umbes 175 m kaugusel läänes asuv Kilti mõisa munakivitee (registrikood: 926:MKT:001) ja umbes 315 m kaugusel lõunas asuv hukatud punakaartlaste mälestustahvel (registrikood: 926:MAL:001). 500 m raadiusesse käitisest jääb pärandkultuuriobjektidest veel ka Järvepera pärnad (registrikood: 928:PUU:001).

Kultuurimälestistest jäävad mõjupiirkonda umbes 100 m kaugusel käitisest edelas asuv Lohukivi (registrikood: 10937) ning edelas asuvad ka umbes 260 m kaugusel Kilti mõisa teenijatemaja (registrikood: 16083), umbes 280 m kaugusel Kilti mõisa hobusetall (registrikood: 16085) ja umbes 200 m kaugusel käitisest saab alguse Kilti mõisa pargi ala (registrikood: 16080), kus asub veel mitmeid muinsuskaitseobjekte: Kilti mõisa piimaköök (390 m) (registrikood: 16084), Kilti mõisa valitsejamaja (323 m) (registrikood: 16082), Kilti mõisa peahoone (376 m) (registrikood: 16079) ja Kilti mõisa ait (372 m) (registrikood: 16081).^{9, 10}

Kilti broilerifarmi planeeritav asukoht asub Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundlikul alal (registrikood: LTA1000001) ning nõrgalt kaitstud alal.¹¹

Tootmisterritooriumil ja selle lähiumbruses looduslikud pinnaveekogud puuduvad. Käitisest ca 550 m kaugusel edelas asuvad Kilti mõisa pargi allikad (registrikoodid: LTA1001479; LTA10014798; LTA1001477). Lisaks asub Liivaküla külas veel mitmeid teisi allikaid (registrikoodid: VEE4107417, VEE4107415, VEE4802701, VEE4107406, VEE4107405, VEE4802700). Käitisest umbes 440 m kaugusel edelas asub Kilti veskijärv (registrikood: VEE2043610). Põltsamaa jõgi (registrikood: VEE1030000) jääb umbes 450 m kaugusele läände.¹² Planeeritava broilerifarmi ümbrusesse, Liivaküla külla, ei jää reoveekogumisalasid, veepuhasteid ega heitvee väljalaskmeid.¹³

⁶ EELIS, <https://infoleht.keskkonnainfo.ee/>

⁷ EELIS, <https://infoleht.keskkonnainfo.ee/>

⁸ Maa-amet, <https://xgis.maaamet.ee/maps>

⁹ Kultuurimälestiste riiklik register, <https://register.muinas.ee/>

¹⁰ Maa-ameti kaardirakendus, <https://xgis.maaamet.ee>

¹¹ Eesti põhjaveekaitstuse kaart, <https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/link/ise34R2r>

¹² Maa-amet, <https://xgis.maaamet.ee/maps>

¹³ Keskkonnaregistri avalik teenus, <http://register.keskkonnainfo.ee>

4 KAVANDATAVA TEGEVUSE JA SELLE REAALSETE ALTERNATIIVSETE VÕIMALUSTE LÜHIKIRJELDUS

4.1 Reaalsed alternatiivsed võimalused

Keskkonnamõju hindamise puhul mõistetakse alternatiive kui arendaja seatud eesmärgi saavutamise erinevaid võimalusi. Käesoleva arenduse peamine eesmärk on broilerite kasvatamine liha tootmise eesmärgil. Kavandatava tegevuse alternatiivid peavad vastama eesmärgile.

Keskkonnamõju hindamisel käsitletavat reaalsed kavandatavad alternatiivid peavad vastama järgnevatele kriteeriumitele:

- olema vastavuses õigusaktidega;
- ei kaasne vastuvõetamatut keskkonnamõju;
- vastama eesmärgile;
- olema majanduslikult teostatavad;
- olema tehniliselt teostatavad;
- vastama parima võimaliku tehnika alastes järeldustes toodule;
- arendaja peab olema nõus alternatiivi reaalselt ellu viima.

Keskkonnamõju hindamise programmi koostamisel on ekspert koos arendajaga leidnud kaks alternatiivi, mille tagajärgi ja võimalikke mõjusid aruande koostamisel hinnatakse.

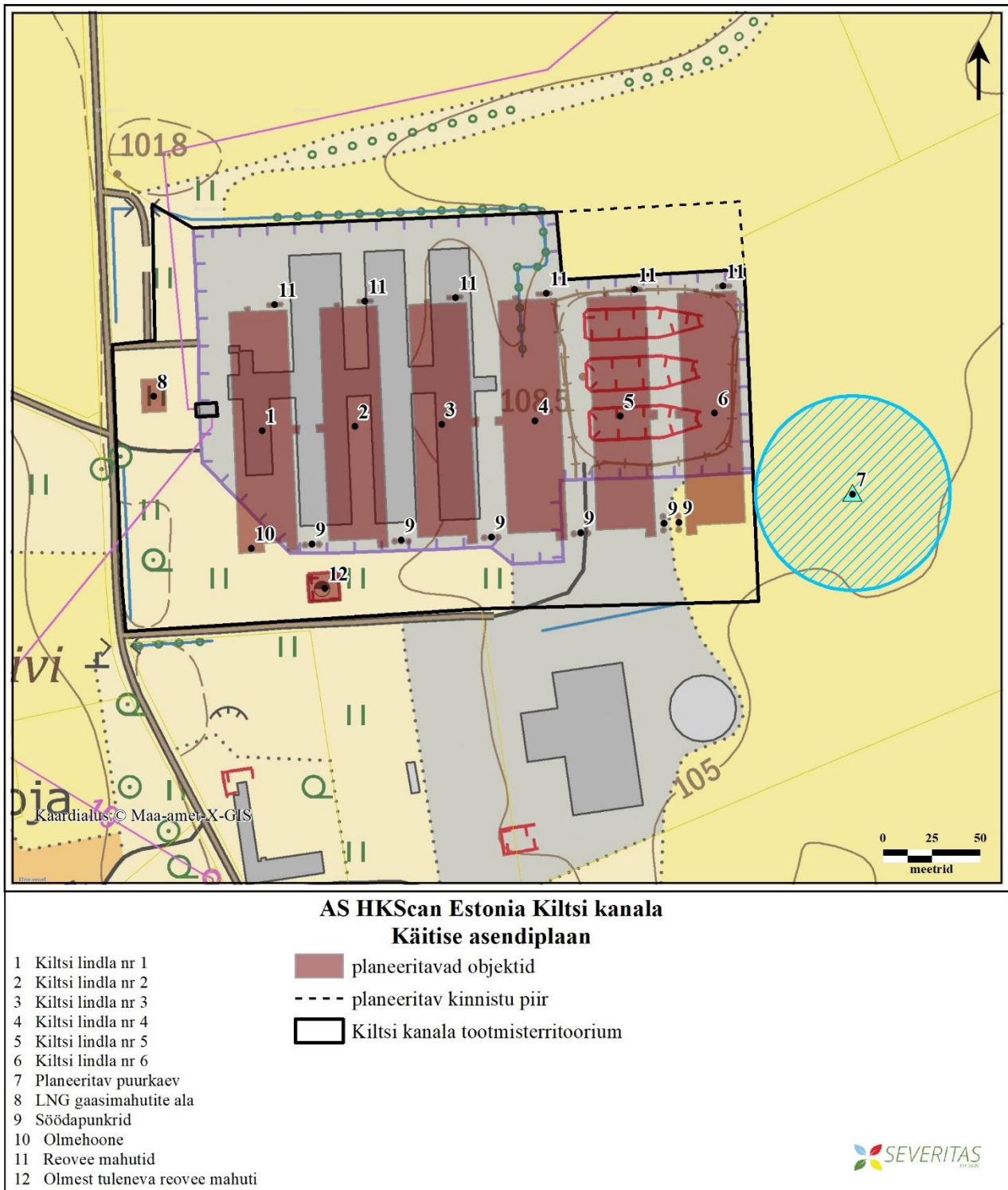
Kavandatav tegevus ehk Alternatiiv 1

Alternatiiv 1 KMH käsitluses on arendaja soov rajada amortiseerunud farmikompleksi asemele uus farm - Kiltsi broilerifarm. Linnukohti broileritele hakkaks olema 480 000 (Joonis 2).

Nullalternatiiv

Lisaks hinnatakse olukorda, kus kavandatavat arendustegevust läbi ei viida ehk ei toimuks vana farmikompleksi lammutamist ega uue rajamist.

Kuna tegemist on vana farmi asukohaga, siis teisi asukoha alternatiive ei hinnata. KMH käigus hinnatakse tehnoloogilisi lahendusi, lähtudes arendaja kavadest, PVT-järeldustest ja ehitusprojektist.

Joonis 2. Kiltsi broilerifarmi asendiplaan

4.2 Kavandatav tegevus

Hinnatavat kavandatavat tegevust võib jagada laias laastus kolme etappi:

- farmi rajamiseks vajalikud ehitustegevused;
- farmi tegevus;
- tegevuse lõpetamine.

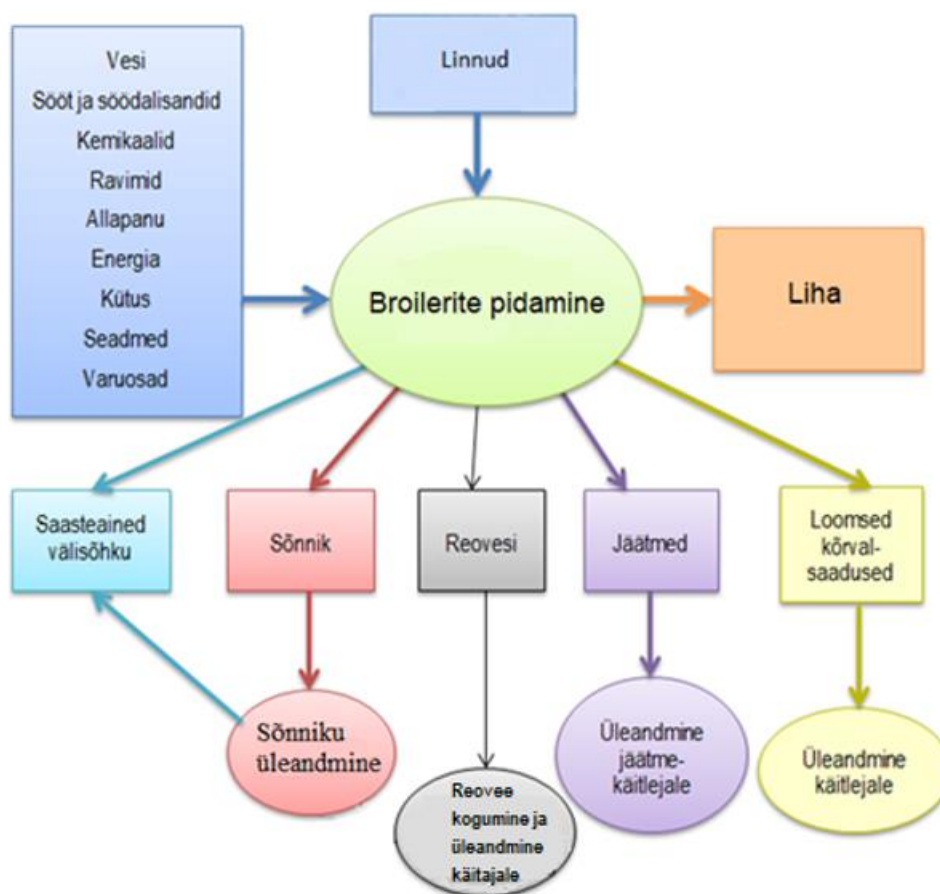
Alljärgnevalt kirjeldatakse arendaja plaane kavandatava tegevuse elluviimiseks. Toodud tegevuse kirjeldus võib detailide osas muutuda või modifitseeruda ehitusprojekti koostamisest ning KMH tulemustest sõltuvalt.

Farmikompleksi rajamiseks viiakse läbi järgmised tegevused:

- lammutatakse vanad farmihooned;
- rajatakse kuus lindlat (igas kohti 80 000-le broilerile);
- rajatakse abirajatised (söödapunkrid, olmehoone, reoveemahutid, LPG gaasimahutite ala, puurkaev (juhul kui vett ei hakata võtma lepingu alusel puurkaevust numbriga 3032)).

Rajatavad hooned ja abirajatised on tänapäevased ja nõuetele vastavad.

Kavandatud tegevuse tehnoloogiline skeem (tegevuse sisendid ja väljundid) on esitatud järgneval joonisel (Joonis 3).

Joonis 3. Broilerite pidamise tehnoloogiline skeem

Alljärgnevalt on kirjeldatud kavandatavat tegevust.

Broilerite pidamine

Kiltsi broilerifarm hakkab koosnema kuuest lindlast, kus on kohti igas lindlas 80 000 -le broilerile.

Broileritibud tuuakse haudejaamast spetsiaalse „tibuautoga“, kus tibud on plastkastides ja kastid virnastatud konteineritele. Broileritibu kaalub 40 g ja keskmine kasvatusaeg on 37 päeva, kui linnud on saavutanud keskmise kaalu 2,35 kg. Ühte kanalasse paigutatakse tibud ühel ajal ja kõik ühe kanala broilerid on ühevanused.

Broilereid peetakse põrandal ja nad saavad kogu lindude ruumi ulatuses liikuda. Õhuvahetuseks on lindlates kasutusel sundventilatsioon.

Peale kasvatusperioodi lõppu linnud korjatakse spetsiaalse korjemasinaga transpordikonteineritesse, konteinerid laaditakse tõstukiga spetsiaalsele linnuveo autole. Broilerid transporditakse tapmiseks ja edasiseks töötlemiseks AS HKScan Estonia Tabasalu tapamaja-lihatööstusesse.

Lindude söötmine ja jootmine

Broilereid söödetakse jõusöödatehases toodetud jõusöödaga, millele lisatakse kanalas nisu. Mõlemad tuuakse kohale puhurautodega ja ladustatakse iga kanala kõrval asuvates kahes jõusööda- ja ühes nisupunkris. Kanalasse punkritest spiraaltransportööriga transporditav jõusööt ja nisu kaalutakse portsjonkaaluga, mis võimaldab vajadusel komponentide vahekorda muuta. Jõusööda ja nisu segamine toimub kaalusüsteemis. Kaal teostab 10 kiloseid kaalutisi, kaalule sisestatakse nisu % ja kaal doseerib vastavalt jõusööta juurde, et kaalutise 10 kg täis saada. Nisu % söödas sõltub lindude vanusest (5...30%, keskmine 17,3). 3...4 päeva enne tapmist lõpetatakse nisu söötmine. Kaal registreerib igapäevaselt kulunud söödakogused.

Broilerite söötmine ja jootmine farmis toimub automaatselt täituvate söödaautomaatide ja nippeljootjatega veeliinide kaudu. Broilerid söövad ja joovad isu järgi ja nii vesi kui sööt on neile kättesaadav ööpäevaringselt. Talitaja jälgib igapäevaselt joogiliini ja söötjate kõrgust ja reguleerib neid nii, et keskmist kasvu lind saaks juua üles väljasirutatud kaelaga ja söödaautomaadi ülemise serva kõrgus oleks lindude selja kõrgusel. Pärast esimest elunädalat peab reguleerima talitaja sööda taset söödaautomaatides, esialgu vähendatakse söödaautomaadi täituvust 1/2-ni mahust, hiljem linna kasvades võib vaid 1/3 söödaautomaadi mahust olla täidetud, et linnud ei raiskaks sööta.

Joogivesi on kättesaadav ööpäevaringselt. Lindlates kasutatakse nippeljootjaid, mille tootlikkus on 80-90 ml/min.

Küte, jahutus ja ventilatsioon

Lindlates hakkab olema sundventilatsioon, mille reguleerimine toimub vastavalt lautade sisetemperatuurile.

Lindlatele planeeritakse ventilatsioonikorstnad, seinaventilaatorid ja soojusvahetite ventilaatorid. Iga lindla katusel hakkab olema 14 korstnat, iga lindla otsaseinas hakkab olema kuus seinaventilaatorit ning iga lindla puhul tuleb kasutusele soojusvaheti, mille kaudu toimub samuti väljatõmme välisõhku.

Värske õhk siseneb kanalatesse välisseintes paiknevate klappide kaudu.

Igas lindlas hakkab olema neli 50 kW soojapuhurit ning üks 220 kW soojusvaheti katel (alternatiiviks on 200 kW võimsusega veeradiaatorid koos 200 kW katlaga. Lisaks on uurimisel võimalus paigaldada kuni 175 kW võimsusega põrandaküte (veega) ja sellisel juhul tuleks sellele samuti 200 kW katel. Summaarne soojavajadus ja kulutatud kütte kogus ning töötunnid jäävad samaks).

Kütuseks hakatakse kasutatama vedelgaasi.

Olmeplakis hakkab kasutusel olema õhk-vesi küttesüsteem ning tehнопlokkides õhk-õhk soojuspumbad.

Sõnnikukäitlus

Lindude pidamine toimub sügavallapanul: lindlate põrandaks on valatud betoonpõrandad, millele on puistatud allapanuks turvas. Peale lindla tühjendamist lindudest puhastatakse lindla põrand sõnnikust ja pestakse. Lindlates tekib tahesõnnik (kuivaineprotsent on 43-55). Pärast pesu teostatakse lindla desinfitseerimine. Peale broilerite korjet kasvuperioodil tekkinud tahesõnnik koristatakse ja laaditakse lepingulise partneri transpordile äraveoks kas ladustamisele hoidlas või vegetatsiooniperioodil ka maaomaniku põllule.

Veevarustus ja reoveekäitlus

Tootmistsükli vältel moodustub farmi veetarbimine lindude joogiveest ja olmeveest. Veevõtt on planeeritud Pandivere Vesi OÜ-le kuuluvast puurkaevust katastrinumbriga 3032.

Kogu tootmistsükli vältel tekib reovesi farmi töötajate olmekasutuse tulemusena. Tootmistsükli lõppedes tekib täiendav kogus reovett kanalate pesemise tulemusena. Kasutusele võetakse reovee kogumismahutid.

Hoonete katustelt ja katenditega maapinnalt juhitakse sademevesi kalletega muruga kaetud pinnasesse.

Jäätmekäitlus

Peamised Kiltsi broilerifarmis tekkima hakkavad jäätmed on olmejäätmed, luminesentslambid, ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud jäätmed jm. Erinevad jäätmeliigid kogutakse eraldi konteineritesse. Tekkivad jäätmed antakse üle keskkonnakaitseluba omavale isikule.

Loomsed kõrvalsaadused

Keskkonnaohutuse seisukohalt on eelkõige oluline üldine veterinaarohutuse tagamine ja loomsete jäätmete käitlemise nõuete järgimine. Kasvatuseperioodil tekkinud surnud linnud kogutakse igapäevaselt kokku kogumiskonteinerisse. Konteinerid tühjendab lepinguline parter regulaarselt, surnud linnud kahjustatakse AS-s Vireen.

Tööjõud

Käitisesse planeeritakse viis täistööajaga töökohta.

Transpordimaht

Käitise tegevuse tagamiseks transporditakse raskeveokitega sinna tibud, söödad ja mitmesuguseid abimaterjale.

Käitiseist veetakse raskeveokite või traktoritega ära linnud, linnusõnnik, loomsed jäätmed, olmejäätmed ning vajadusel muud jäätmed.

Raskeveokite liikumine on kavandatud Kiltsi mõisateele (katastrinumber: 92701:004:0188), kuhu saab mööda Järva-Jaani - Pikevere - Ebavere teed (katastrinumber: 92701:004:0800) ja Kiltsi jaama teed (katastrinumber: 92701:002:0550).

5 KAVANDATAVA TEGEVUSE SEOS STRATEEGILISTE PLANEERIMISDOKUMENTIDEGA

Üleriigilise planeeringu „Eesti 2030+“¹⁴ peamine eesmärk on ruumilise arengu suunamine kõige üldisemates küsimustes. Eesmärgiks on tagada olemasolevas asustussüsteemis inimestele võimalikult hea elukvaliteet, erinevate piirkondade arengupotentsiaali maksimaalne ärakasutamine ja asustusvõrgu tõrgeteta toimimine. Lisaks on üleriigilises planeeringus seatud eesmärgiks rohelise võrgustiku sidususe ja väärtuslike maastike hoidmine ja seada nende säilimist tagavad tingimused.

„Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030“ eesmärk on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonnavaldkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele. Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030 on püstitanud mitmeid eesmärke nii loodusvarade säästlikuks kasutamiseks kui ka jäätmetekke vähendamiseks.¹⁵

Planeeritava farmi tegevus vastab PVT-le.¹⁶ Farmis hakatakse jälgima saasteainete levikut, hoidmaks looduskeskkonna head seisundit. AS HKScan Estonia kavandatav tegevus Kilti broilerifarmis loob inimestele rohkem töökohti.

„Eesti regionaalarengu strateegia 2014-2020“¹⁷ visioon aastani 2030+ on piirkondade eripäradele toetuv majanduskasv ja riigi konkurentsivõime ning inimeste heaks elukvaliteediks vajalike hüvede tagatus toimepiirkondades. Kilti broilerifarmi kavandatav tegevus Liivaküla külas toetab Lääne-Virumaal põllumajanduse valdkonnas majandussektori kasvu ning loob inimestele rohkem töökohti, laiendades olemasolevat tootmisala, kus on juba olemas vastav tehniline taristu.

Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+¹⁸ eesmärgiks on tasakaalustada keskkonna kasutusviise, kavandada kestlikku arengut ning parandada inimeste elamistingimusi. Planeeringus tuuakse välja, et toimub Lääne-Virumaa tööelise elanikkonna vähenemine, mis esitavad maakonnale väljakutse sotsiaalse taristu ja ettevõtluse toimimiseks. Toiduainete nõudlus kasvab kiiremini kui pakkumine. Eeldatavasti tekivad pinged toiduainete ja energia nõudluse ning pakkumise vahel, mis tõstab hinda mõlemas kaubarühmas. Järgmise 40 aastaga peab põllumajandustootmine kasvama 60%, et rahuldada kasvavat vajadust toidu järgi. Tootmist on vaja suurendada ka selleks, et varustada kasvavat biokütusetööstust lähteainetega.

AS HKScan Estonia Kilti broilerifarmi rajamine loob piirkonda juurde töökohti ning panustab põllumajandustootmise kasvu.

Maakonnaplaneeringu järgi jääb kavandatav tegevus II klassi väärtusliku maastiku Ebavere-Äntu alale ning lisaks on maakonnaplaneeringuga kavandatud jalg- ja jalgrattatee planeeritava farmiga

¹⁴ Üleriigiline planeering Eesti 2030+, https://www.rahandusministeerium.ee/sites/default/files/Ruumiline_planeerimine/eesti2030.pdf

¹⁵ Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030, <https://www.riigiteataja.ee/aktiis/0000/1279/3848/12793882.pdf#>

¹⁶ KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2017/302, 15. veebruar 2017, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/75/EL alusel parima võimaliku tehnika (PVT) alased järeldused kodulindude ja sigade intensiivkasvatuse jaoks

¹⁷ Eesti regionaalarengu strateegia 2014-2020, 2014, https://www.siseministeerium.ee/sites/default/files/dokumendid/eesti_regionaalarengu_strateegia_2014-2020.pdf

¹⁸ Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+, <https://maakonnaplaneering.ee/maakonna-planeeringud/laane-virumaa/laane-viru-maakonnaplaneering-2030/>

läänest piirneva Kiltsi mõisatee äärde. Maakonnaplaneeringu kohaselt on üldised kasutustingimused väärtuslike maastike säilimiseks järgmised (mis puudutavad ka Kiltsi broilerifarmi rajamist):

- väärtuslikel maastikel tuleb säilitada maastikumuster, sh traditsioonilisi maastikuelemente, struktuure ja maakasutust;
- uute ehitusalade ja joonehitiste kavandamisel ning rajamisel tuleb need paigutada maastikku nii, et maastiku väärtus ei kahaneks:
 - hoonete ehitamisel või ümberehitamisel tuleb säilitada ja sobitada traditsioonilisi materjale ja elemente;
 - väärtuslikele maastikele maastikupilti oluliselt muutvaid objekte üldreeglina ei kavandata. Juhul kui osutub vajalikuks ning põhjendatuks kõrgrajatiste (nt tuulegeneraatorid ja mobiilside mastid, kõrgepingeliinid jms) rajamine, tuleb koostada planeeringu või projekti koosseisus visuaalne analüüs;
 - tööstus- ja majandushooned planeeritakse ja ehitatakse piirkonda, kus nad avaldavad võimalikult vähe negatiivset mõju väärtusliku maastiku üldilmele;
 - maastikupilti risustavad amortiseerinud ehitised ja rajatised kas lammutatakse või leitakse nende kasutuselevõtuks alternatiivne võimalus.

Kiltsi broilerifarmi rajamisel toimub maastikumustri säilitamine -farmi rajamine toimub vana farmi asemele. Selleks toimub muuhulgas ka amortiseerunud maastikupilti risustavate hoonete lammutamine. Kiltsi farmi rajamisel oleks soovitatav arvestada asjaoluga, et maakonnaplaneeringuga kavandatakse farmi maaüksusega piirneval alal jalg- ja jalgrattatee rajamist. Planeeritav jalg- ja rattatee tagab hea ligipääsu planeeritavale farmile.

Väike-Maarja valla arengukava¹⁹ üheks eesmärgiks on ettevõtete jätkusuutlikkuse ning töökohtade arvu kasvuks toetava keskkonna loomine, samuti valla elukeskkonna välisilme korrastamine, sh lagunevate hoonete likvideerimine.

Broilerifarmi kavandatav tegevus toimuks asukohas, kus aruande koostamise ajal asuvad veel vanad lagunenud farmihooned. Kiltsi broilerifarmi rajamisega toimuks vanade hoonete likvideerimine ning uute rajamine. Lisaks loob farmi rajamine aluse uuteks töökohtadeks.

Väike-Maarja valla üldplaneeringu²⁰ kõige olulisem eesmärk ja ruumilise arengu tingimus on tagada valla keskkonnaväärtuste hoidmine ja tasakaalustatud edasiarendamine ning nende kasutamine valla arengu soodustamiseks neid väärtusi kahjustamata.

Valla keskkonnaväärtustest lähtuvalt on ruumilise arengu põhimõtted, mis kaudselt või otseselt puudutavad ka broilerifarmi rajamist, järgmised:

- olemasolevate tootmisalade arendamine ja laiendamine;
- ettevõtluse arengu soodustamine;
- maaelu väärtustamine.

Ruumilise arengu põhimõtetes nähakse valda elujõulise, loodushoidliku, mitmekesise ettevõtlusega ning kaasaegse infrastruktuuriga elukeskkonnana. Sellest lähtuvalt on üldplaneering keskendunud hajaasustuse piirkonnas looduskauni elukeskkonna ja traditsioonilise elulaadi säilitamisele ning külades ja alevikes ka tootmise ja elamuehituse edasiarendamisele. Töökohtade teke ja sotsiaalse ning tehnilise infrastruktuuri olemasolu on eelduseks arenevale elamuehitusele. Broilerifarmi rajamisega luuakse piirkonda juurde töökohtasid, mistõttu võib suurened ka alaline elanikkond. Selliselt panustatakse kaudselt ka valla elukeskkonna arendamisse.

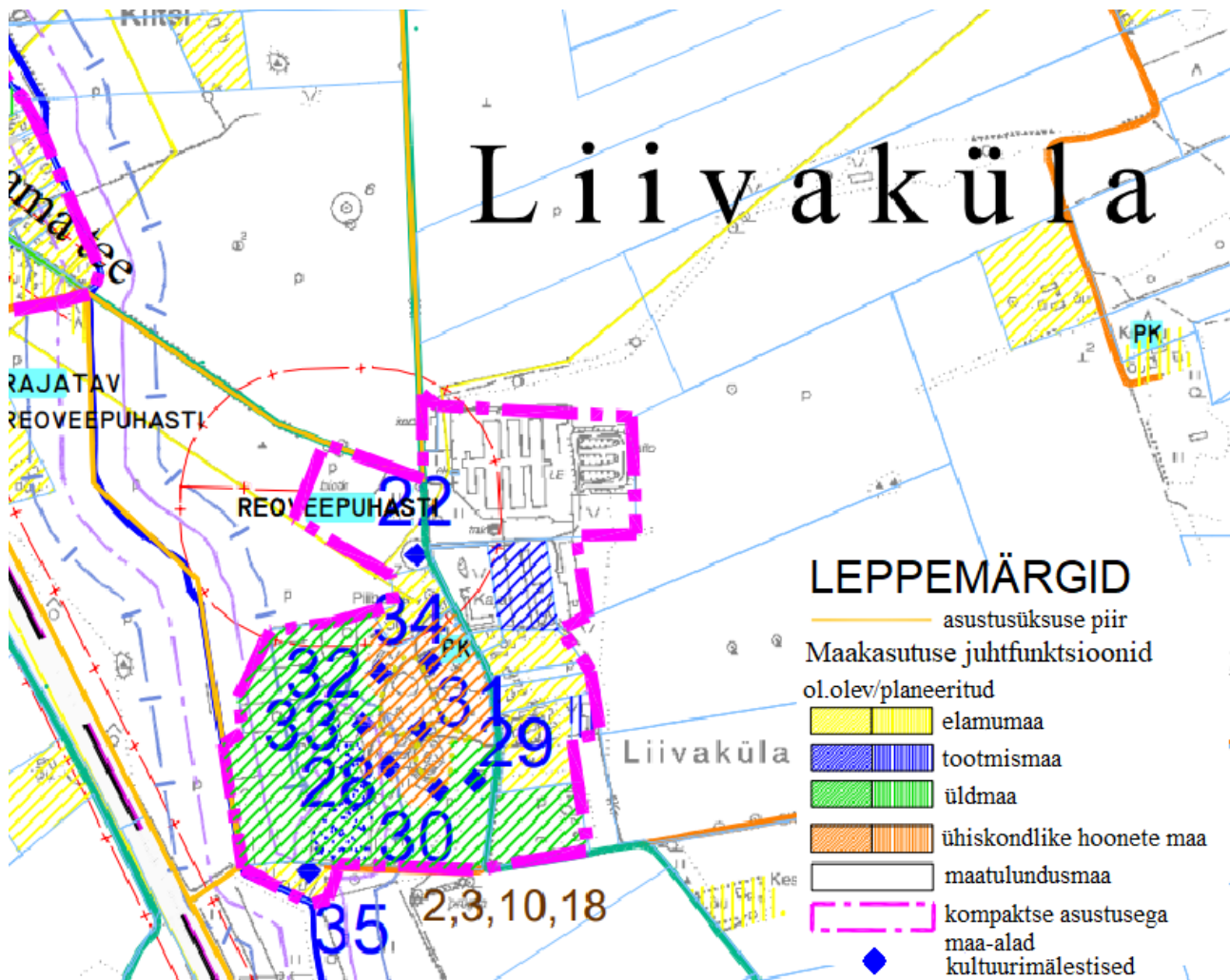
¹⁹ Väike-Maarja valla arengukava 2021 - 2027, https://www.riigiteataja.ee/aktiis/4101/1202/0019/2020_m13_lisa1.pdf

²⁰ Väike-Maarja valla üldplaneering, 2008 <https://v-maarja.kovtp.ee/documents/19398149/19801103/Seletuskiri.pdf/1de6f207-e5b4-4a2a-9a93-244ff112b2dc>

Üldplaneeringu üheks eesmärgiks on määrata alad, kus ei ole valla arengu seisukohast lähtuvalt võimalik loomakasvatuse arendamine ja laiendamine, kuna nimetatud tegevus vastavatel maa-aladel võib kahjustada vahetute lähialade toimimist kultuuriliste ja sotsiaalsete keskustena ning lähialade kasutamist turismi piirkondadena. Loomakasvatuse arendamine on valla arengu seisukohast taunitav ka kompaktse asustusega elumupiirkondade vahetus lähenduses, kuna selline tegevus võib ebasoodsalt mõjutada elumupiirkonna elutingimusi loomakasvatusega kaasnevast tegevusest tulenevate võimalike negatiivsete kõrvalnähtede (suurenenud transporditihedus, müra, lõhn, õhusaaste) tõttu. Kavandatud Kiltsi broilerifarmi asukoht on üldplaneeringu järgi määratud kompaktse asustusega maa-alade hulka. Samas peab arvestama, et farmi rajamist planeeritakse endise loomakasvatuse kompleksi asemele. Tootmiskompleks asuks Liivaküla küla kirde servas ning kuna piirkonnas on valitsevaks edelatuuled, siis valdavate tuulte korral on mõju külale väiksem. (Joonis 4)

Väike-Maarja vallas on põllumaad kõrge boniteediga, mistõttu on ka praegu jätkuvalt suur huvi haritava maa sihipärase kasutamise vastu. Paiknemine Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundlikul maa-alal (alal, kus põhjavesi on nõrgalt kaitstud) seab küll keskkonnamõju piiranguid intensiivsele maaharimisele ja loomapidamisele, mis jällegi omakorda motiveerib keskkonnasäästlikumale tootmisele. Seega planeeritav farm saab olema keskkonnasäästlik, peab vastama parimale võimalikule tehnikale ning farmis tekkivat sõnnikut saab omakorda kasutada ümbritsevate põldude viljakuse tõstmiseks.

Uusi tootmispiirkondi üldplaneeringuga kavandatud ei ole. Majanduslikult seisukohalt on otstarbekas kasutusele võtta endised tootmisalad, mida kavandatava broilerifarmi rajamisel ka arvestatakse. Praeguste tootmispiirkondade kasutuse jätkamine peab sõltuma sellest, kui optimaalne on nende asukoht muid valla seisukohalt olulisi tegevusi ja avalikke huve arvesse võttes. Kui olemasolevate tootmisalade algne asukoht on optimaalne ja kooskõlas piirkonna arengupõhimõtetega, siis võib arvestada, et nende kasutamise jätkamine või nende kasutuselevõtt mõjutab ka looduslikku, sotsiaalset ja kultuurilist keskkonda kõige vähem.

Joonis 4. Maakasutus planeeritava Kiltsi broilerifarmi asukohas (väljavõte Väike-Maarja valla üldplaneeringust)

Ida-Eesti veemajanduskava²¹ ja veemajanduskavade meetmeprogramm^{22,23}. Kiltsi broilerifarmi rajamisel arvestatakse Ida-Eesti veemajanduskavas ja meetmeprogrammis olevate suuniste ja piirangutega ning põllumajanduse poolt veekeskkonnale avaldatava surve ja koormuse kasvu ennetamisega. Suunised või piirangute nõuded kattuvad osaliselt PVT-järelustes²⁴ toodule. Seega, kuna farmi tegevus peab vastama PVT-järelustes esitatule, siis saavad täidetud nõuded ka veevõttu ja reovett puudutavates küsimustes.

²¹ Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava. Kinnitatud Vabariigi Valitsuse poolt 7. jaanuaril 2016.a. <https://envir.ee/veemajanduskavad-2015-2021>

²² Põhjaveekogumite ohustatust ja halba seisundit põhjustavate koormuste vähendamise meetmeprogramm ja selle tegevused. 06.07.2015. https://old.envir.ee/sites/default/files/150706pohjaveekogumite_ohustatust_ja_halba_seisundit_pohjustavate_koormuste_vahendamise_meetmeprogramm.pdf

²³ Keskkonnaministeerium. Veemajanduskavad 2015-2021. <https://envir.ee/veemajanduskavad-2015-2021>

²⁴ KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2017/302, 15. veebruar 2017, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/75/EL alusel parima võimaliku tehnika (PVT) alased järelused kodulindude ja sigade intensiivkasvatuse jaoks

Merestrategia raamdirektiivi meetmekava²⁵. Mere ökosüsteemi seisundit mõjutavad nii maismaal kui Läänemeres toimuvad protsessid ja mõjurid, olulisim neist inimtegevus. Eesti asub Läänemere valgalal ja jõgede kaudu satub merre põllumajanduse hajukoormusest pärinevaid toitaineid, mis põhjustavad meres toitainete üleküllust ja eutrofeerumist, millest põhilise osa moodustab väetiste kasutamine²⁶. Merestrategia raamdirektiivi põhieesmärk on säilitada või saavutada mereala hea keskkonnaseisund. Keskkonnaseisundi säilitamiseks või saavutamiseks on vaja rakendada keskkonnakaitsemeetmeid.²⁷ Kiltsi broilerifarmis hakatakse rakendada keskkonnaseisundi säilitamiseks keskkonnakaitsemeetmeid, näiteks lekkekindlad laudad. Sõnniku laotamisega ettevõtte ise ei tegele, seega väetistest lähtuvat heidet otseselt Kiltsi broilerifarmi tegevuse käigus ei esine.

Euroopa Liidu strateegia „Talust taldrikule”²⁸ eesmärgiks on põllumajanduses pestitsiidide kasutamise vähendamine, toitainete kao vähendamine, väetiste kasutamise vähendamine, antimikroobikumide müügi vähendamine põllumajandusloomade ja vesiviljeluse tarbeks ja mahepõllumajanduse arendamine.²⁹ Kiltsi broilerifarmis hakkab toimuma lindude söötmine vastavalt söödaratsioonidele ning söötadena kasutatakse madala proteiinisaldusega söötasid, millele lisatakse ensüüme. Sellega aidatakse kaudselt vähendada loomakasvatuse keskkonna- ja kliimamõju. Samuti hakkab toimuma farmis üldine veterinaarohutuse tagamine.

²⁵ Eesti merestrategia meetmekava, Heakskiidetud Vabariigi Valitsuse 23.03.2017. a istungi protokollilise otsusega (päevakorrapunkt nr 1), 2016. <https://envir.ee/keskkonnakasutus/merekeskkonna-kaitse/merestrategia#iii-etapp-mereala-m>

²⁶ Eesti mereala keskkonnaseisund 2018. Keskkonnaministeerium, 2019. <https://envir.ee/keskkonnakasutus/merekeskkonna-kaitse/merestrategia#i-etapp-eesti-mereala>

²⁷ Keskkonnaministeerium. Merestrategia. <https://envir.ee/keskkonnakasutus/merekeskkonna-kaitse/merestrategia>

²⁸ Komisjoni teatis euroopa parlamendile, nõukogule, euroopa majandus- ja sotsiaalkomiteele ning regioonide komiteele, Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnanahoidliku toidusüsteemi edendamiseks. Euroopa Komisjon, 2020. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1590404602495&uri=CELEX%3A52020DC0381>

²⁹ Talust toidulauale. Euroopa Komisjon. https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/actions-being-taken-eu/farm-fork_et

6 KESKKONNAMÕJU HINDAMISE ULATUS JA SISU

Alljärgnevalt antakse ülevaade keskkonnamõju hindamise sisust ehk valdkondadest, millele pööratakse kogu keskkonnamõju hindamise protsessis olulist tähelepanu.

Keskkonnamõju hindamisel analüüsitakse rajatiste ehitamise, käitamise ja sulgemisega kaasneva võivad mõju keskkonnale, inimese tervisele ja heaolule. Hinnang toob välja käitise kasutamisega seotud keskkonnariskid ja vajadusel nende leevendamise võimalused. Hinnatakse kavandatava tegevuse mõju keskkonnale etteantud maa-alade piires ning nende lähiümbruse ulatuses, kus käitise mõju on tuntav.

Käitise tegevuse eeldatav mõjupiirkond on kauguseni, kus saasteainete sisaldus maapinnalähedases õhukihis küünib 10% tasemeni nende ainete ühe tunni keskmisest saastetaseme piirväärtusest või mis võrdub selle tootmisterritooriumi kõrgeima õhusaasteallika 50-kordse kõrgusega maapinnast. Mõjupiirkonna suuruseks on valitud 1 km raadiusega ring, mille keskpunktiks on Kiltsi farm maaüksuse (katastrinumber: 92701:004:0145) keskpunkt.

Kavandatava tegevusega ei kaasne eeldatavalt piiriülest keskkonnamõju.

Järgnevalt esitatav keskkonnamõju hindamise sisu rakendub kõigile eelpool toodud alternatiividele.

Peamised kavandatava arendustegevusega kaasnevad olulised mõjud on:

- sõnniku tekkest ja käitlemisest tulenev keskkonnamõju, sh mõju välisõhu kvaliteedile;
- vee tarbimisest tulenev keskkonnamõju;
- jäätmekäitlusest tulenev keskkonnamõju;
- farmi teenindavast transpordist tulenev keskkonnamõju;
- võimalike avariolukordade keskkonnamõju.

Nende ja ka teiste vähem oluliste mõjude suurust, ulatust, olulisust ning negatiivsete mõjude leevendamise võimalusi hinnatakse ja käsitletakse keskkonnamõju hindamise aruandes.

Aruanne koosneb järgmistest osadest ning näeb ette järgmiste teemade kajastamist:

Sissejuhatuse. Kirjeldatakse keskkonnamõju hindamise eesmärki ja alust. Viidatakse KMH algatamise otsusele. Määratletakse keskkonnamõju hindamise ulatus.

Kavandatava tegevuse eesmärk ja vajadus. Kirjeldatakse eesmärki ning vajadust arendaja poolt kavandatava tegevuse järele.

Keskkonnamõju hindamise meetodid. Kirjeldatakse ning selgitatakse keskkonnamõjude prognoosimisel kasutatud lähenemist ning alternatiivide võrdlemise meetodit.

Alternatiivide valik ja eelhindamine. Selgitatakse alternatiivide valimise ja sõelumise protsessi ning esitatakse mõttekäik reaalsete alternatiivideni jõudmiseks.

Eeldatavalt mõjutatava keskkonna kirjeldus ning piirkonna keskkonnaseisundi hinnang. Kirjeldatakse eeldatavalt mõjutatavat keskkonda ning hinnatakse selle seisundit. Antakse ülevaade piirkonda jäävatest loodus- ja muinsuskaitse objektidest, looduskaitse- ja muinsuskaitsealadest ning tehisobjektidest. Kirjeldatakse erinevate keskkonnaelementide seisundit, põhja- ja pinnavee seisundit, välisõhu seisundit.

Olemasoleva olukorra kirjeldus. Kirjeldatakse kavandatava tegevuse ala enne kavandatava tegevusega alustamist.

Olemasoleva tegevusega kaasnevad tagajärjed ja keskkonnamõju hinnang. Hinnatakse olemasolevast olukorrast tuleneda võivaid tagajärgi ning keskkonnamõjusid.

Kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste kirjeldus. Kirjeldatakse kavandatavat tegevust koos mahtude ning võimalusel kavandatavat tegevust iseloomustavate skeemide-joonistega. Selgitatakse kavandatavat sõnnikukäitlust (sh sõnnikuvedu) ja reovee ning jäätmete kogumist.

Käitise ehituse, tegevuse ning sulgemisega kaasnevate tagajärgede ja eeldatava keskkonnamõju hinnang. Eesmärk on välja selgitada mõju suurus erinevatele keskkonnavaldkondadele ning keskkonnaelementidele ja eristada olulised mõjud ebaolulistest.

Mõju maastikule ja pinnasele ning taimedele ja loomadele. Hinnatakse nii pinnase seisundi ja pinnavormide muutust kui ka visuaalseid muutusi maastikuvaadetes. Samuti mõju taimedele ja loomadele. Mõju hinnatakse eksperthinnanguna.

Mõju põhja- ja pinnaveele. Käitise mõju põhja- ja pinnaveele hinnatakse eksperthinnanguna, lähtudes veetarbe eeldatavast suurusel, kasutatavast põhjaveekihi, piirkonna põhjaveearust, geoloogilistest tingimustest jms. Arvestatakse käitisesisese sõnnikukäitlusega kaasneva võivate võimalike mõjudega veekeskkonnale. Võetakse arvesse asjaolu, et käitis asub nõrgalt kaitstud põhjaveega alal. Sõnniku laotamisega kaasnevat mõju põllupõhiselt ei hinnata (kuna ettevõtte ise sõnnikulaotamisega ei tegele), kuid hinnatakse vajalike põllupindade olemasolu tekkiva sõnniku laotamiseks. Vajalike laotuspindade vajalikkuse aluseks võetakse toitainete sisaldus sõnnikus, mille põhjal määratakse minimaalselt vajalik laotuspind.³⁰ Sõnniku toitainete sisalduse määramisel võetakse aluseks maaeluministri määrus nr 73³¹. Kuna käitis asub nitraaditundlikul alal arvestatakse ka keskkonnaministri määrmuses nr 49³² tooduga. Mõju hinnatakse eksperthinnanguna.

Mõju välisõhu kvaliteedile, sh lõhn. Välisõhu lenduvate saasteainete heitkogused ning saasteainete saastetaset modelleeritakse, võttes arvesse käitise tehnilisi omadusi, mahtusid, kavandatavat tehnoloogiat, prognoositakse heitmeid, arvestatakse kohalikke meteoroloogilisi tingimusi (nt tuule suund, temperatuur). Saasteainete emissioonid arvutatakse vastavalt keskkonnaministri 14. detsembri 2016. a määrmusele nr 66³³. Sarnaste parameetritega heiteallikad grupeeritakse koondheiteallikateks. Põletusseadmetest lähtuvate saasteainete emissioone arvutatakse vastavalt keskkonnaministri määrmusele nr 59³⁴ ja 86³⁵.

Lõhna hindamine viiakse läbi vastavalt keskkonnaministri 27. detsembri 2016. a määrmusele nr 81³⁶.

Õhusaaste leviku modelleerimiseks ja visualiseerimiseks kasutatakse saasteainete hajumisarvutuste arvutimudelit ADMS 5, mis vastab välisõhus saasteainete hajumisarvutuste

³⁰ Veeseadus. Riigikogu seadus. Vastu võetud 30.01.2019

³¹ Eri tüüpi sõnniku toitainesisalduse arvutuslikud väärtused, põllumajandusloomade loomühikuteks ümberarvutamise koefitsiendid ja sõnnikuhoidla mahu arvutamise meetodika. Maaeluministri määrus nr 73, vastu võetud 30.09.2019.

³² Nitraaditundliku ala määramine ja põllumajandusliku tegevuse piirangud nitraaditundlikul alal¹. Keskkonnaministri määrus nr 49, vastu võetud 05.11.2021.

³³ Looma- ja linnukasvatusest välisõhku väljutatavate saasteainete heidete mõõtmise ja arvutusliku määramise meetodid. Keskkonnaministri 12. detsembri 2016. a. määrus nr 66

³⁴ Põletusseadmetest ja põlevkivi termilisest töötlemisest välisõhku väljutatavate saasteainete heidete mõõtmise ja arvutusliku määramise meetodid. Keskkonnaministri määrus nr 59, vastu võetud 24.11.2016.

³⁵ Välisõhku väljutatava süsinikdioksiidi heite arvutusliku määramise meetodid¹. Keskkonnaministri määrus nr 86, vastu võetud 27.12.2016.

³⁶ Lõhnaaine esinemise hindamise kord, hindamisele esitatavad nõuded ja lõhnaaine esinemise häiringutasemed. Keskkonnaministri 27. detsembri 2016 a määrus nr 81

arvutimudelitele Eestis kehtestatud nõuetele³⁷. Saasteainete modelleerimine teostatakse koosmõjus teiste asjakohaste heiteallikatega. Atmosfääriõhu kaitse seaduse § 92 lõige 3 kohaselt võetakse iga saasteaine hajumise arvutuslikul hindamisel arvesse kõik käitise tootmisterritooriumil paiknevad heiteallikad ja kõik keskkonnaluba, keskkonnakompleksluba või registreeringut omavad heiteallikad, mis jäävad saasteainete hajumise arvutuslikuks hindamiseks kasutatava arvutusprogrammi hindamise piirkonda.³⁸

Mõju müra tasemele. Hinnatakse müra allikaid ning nende levikut ja mõju. Muuhulgas käsitletakse käitist teenindavat transpordikoormust ja selle muutust. Mõju hinnatakse eksperthinnanguna.

Jäätmetekke mõju. Eksperthinnanguna hinnatakse tekkivate jäätmete (olmejäätmed, ohtlikud jäätmed) käitlusega kaasneva võiva mõjusid.

Mõju kliimale. Käitise mõju kliimale on seotud eelkõige lindude elutegevusest tingitud kasvuhoonegaaside heitega (eelkõige dioksiidid ja süsinikdioksiid) välisõhku. Lähtudes kliimamuutuste mastaapsusest ning üksiku farmi suhteliselt väiksest panusest kliimamuutustele, võib eeldada, et kavandatud mahus tegevuste läbiviimine ei too kaasa olulist mõju kliimale ning selle hindamine ei ole vajalik, mistõttu mõju kliimale ei hinnata.

Mõju kaitstavatele loodusobjektidele ja kultuuripärandile. Mõju kultuurimälestistele, kaitstavatele loodusobjektidele ja pärandkultuuriobjektidele hinnatakse eksperthinnanguna.

Mõju valguse, soojuse, kiirguse ja vibratsioon tasemele. Kavandatava tegevuse käigus ei eraldu olulisel määral valgust, soojust, kiirgust ega teki vibratsiooni. Järelikult puuduvad ka eelpool mainitud tagajärjed ning neist tulenev mõju. Selle põhjal ei pea keskkonnamõju hindamise ekspert vajalikuks hinnata mõju valguse, soojuse ja kiirguse tasemele.

Mõju hädaolukordadest. Viidatakse võimalikele riskidele ja avariiolekordadele ning tuuakse välja riskide maandamise meetmed. Mõju hinnatakse eksperthinnanguna.

Kaudne mõju. Kaudse mõju all käsitletakse mõju, mis avaldub käitise tegevuse tulemusena mõnes teises asukohas. Samuti mõju, mis on kandunud ühest keskkonnamõjudest teise ning avaldub läbi selle. Mõju hinnatakse eksperthinnanguna.

Mõju vastuvõtvale keskkonnale. Mõju inimese tervisele, mõju elusloodusele ja mõju sotsiaal- ja majanduskeskkonnale. Siinkohal hinnatakse mõjusid nn retseptorile. Mõju hindamisel inimese tervisele lähtutakse eeldusest, et juhul, kui kavandatavatest tegevustest tekkiv häiring (seotuna saasteainete heitega õhku, müra tekkega vm) jääb alla neid reguleerivates Eesti Vabariigis kehtivates õigusaktides toodud piirväärtusi, siis otsest ohtu inimese tervisele ei ole. Häiring kohalike elanike heaolule on aga võimalik ka allapoole piirväärtusi jäävate tasemetega korral. Inimese heaolu mõjutab eeldatavalt eelkõige tootmistegevusest (seejuures eeskätt sõnnikukäitlusest) tulenev õhusaaste (lõhnahäiring). Häiring avaldub eeldatavalt eelkõige lähimate elamute juures, sõnnikulaotusperioodidel on häiring võimalik ka laotuspindade lähistel. Võimalik mõju ulatus selgitatakse ja täpsustatakse mõju hindamise käigus.

Võrdlus PVT-järeldustega. Esitatakse ettevõttes kasutatava tehnika võrdlus parima võimaliku tehnika alastes järeldustes tooduga. Linnukasvatus planeeritavas Kiltsi broilerifarmis ületab kavandatavate mahtude juures tööstusheite seaduses toodud künniskoguse, millest tulenevalt vajab ettevõtte oma tegevuseks keskkonnakompleksluba ning ettevõtte tegevus peab vastama parima võimaliku tehnika referentsdokumendis³⁹ toodud nõudmistele.

Peamised negatiivse keskkonnamõju valdkonnad ja leevendavate meetmete kirjeldus ning meetmete kasutamise eeldatav efektiivsus. Tuuakse välja olulise keskkonnamõjuga valdkonnad

³⁷ Õhukvaliteedi hindamise kord¹. Keskkonnaministri 27. detsembri 2016 a määrus nr 84

³⁸ Atmosfääriõhu kaitse seadus¹. Riigikogu poolt 15.juuni 2016 a vastu võetud seadus

³⁹ KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2017/302, 15. veebruar 2017, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/75/EL alusel parima võimaliku tehnika (PVT) alased järeldused kodulindude ja sigade intensiivkasvatuse jaoks

ning kirjeldatakse planeeritavaid leevendavaid meetmeid. Võimalusel esitatakse tehnoloogilisi lahendusi saastuse vähendamiseks ja/või heitmete kontrolliks.

Loodusvara kasutamise otstarbekuse hinnang ning kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste vastavuse hinnang säästva arengu põhimõtetele. Hinnatakse erinevate loodusressursside tarbimist säästva arengu seisukohast.

Kavandatava tegevuse võrdlus reaalsete alternatiivsete võimalustega ning nende paremusjärjestus. Sobivat meetodit kasutades hinnatakse alternatiive ning võrreldakse neid omavahel. Hindamist täiendatakse seletustega ning võrdlusprotsessi sisu analüüsiga.

Ettepanekud seire korraldamiseks. Antakse soovitusi keskkonnamõju hindamise käigus välja selgitatud eeldatavalt oluliste keskkonnamõjude seireks kavandatava tegevuse elluviimise etapis.

Ülevaade keskkonnamõju hindamise ja avalikkuse kaasamise tulemuste kohta. Antakse ülevaade keskkonnamõju hindamise protsessist ning avalikkuse kaasamisest väljapanekute ning avaliku arutelu käigus.

Kokkuvõte ja järeldused. Juhitakse tähelepanu mõju hindamise käigus leitud olulistele keskkonnamõjudele ning rõhutatakse negatiivsete mõjude leevendamise ning positiivsete mõjude suurendamise võimalusi.

Kasutatud kirjandus. Tuuakse ära loend mõju hindamise käigus kasutatud andmebaasidest, alusdokumentidest, metoodikatest jne.

Lisad. Lisatakse nõuetekohased lisad ning teised aruande juurde kuuluvad dokumendid.

7 KESKKONNAMÕJU HINDAMISEL KASUTATAVA HINDAMISMETOODIKA KIRJELDUS

7.1 Avalik protsess

KMH protsessi saavad sekkuda ja aruannet täiendada oma põhjendatud soovitude, ettepanekute ja kommentaaridega kõik huvipooled, kes tunnevad, et nende huvisid võib käitise rajamine ja selle tegevus mõjutada, vähemalt keskkonnamõju hindamise programmi avalikustamisel, hindamise protsessis ja aruande avalikustamise käigus. Ettepanekute, vastuväidete ja küsimustega võib pöörduda nii otsustaja, keskkonnamõju hindaja kui ka arendaja poole.

7.2 Teabe lähteallikad ja kasutatavad materjalid

Keskkonnamõju hindamisel hinnatakse olulisi valdkondi, mida linnufarmi tegevus võib mõjutada. Olemasoleva keskkonnaseisundi kohta hangitakse teavet vähemalt järgmistest allikatest:

- Väike-Maarja Vallavalitsus ja tema käsutuses olev ning eksperdile kättesaadavaks tehtud teave;
- Keskkonnaministeeriumi avalikud tasuta ja vajadusel tasulised andmebaasid (nt EELIS);
- Maa-ameti aluskaart;
- KAUR andmed kliimatingimuste kohta;
- ekspertide kohapealsed vaatlused välitöödel;
- tehniliste ekspertide esitatud teave ehitiste ja rajatiste ning tootmistehnoloogia kohta.

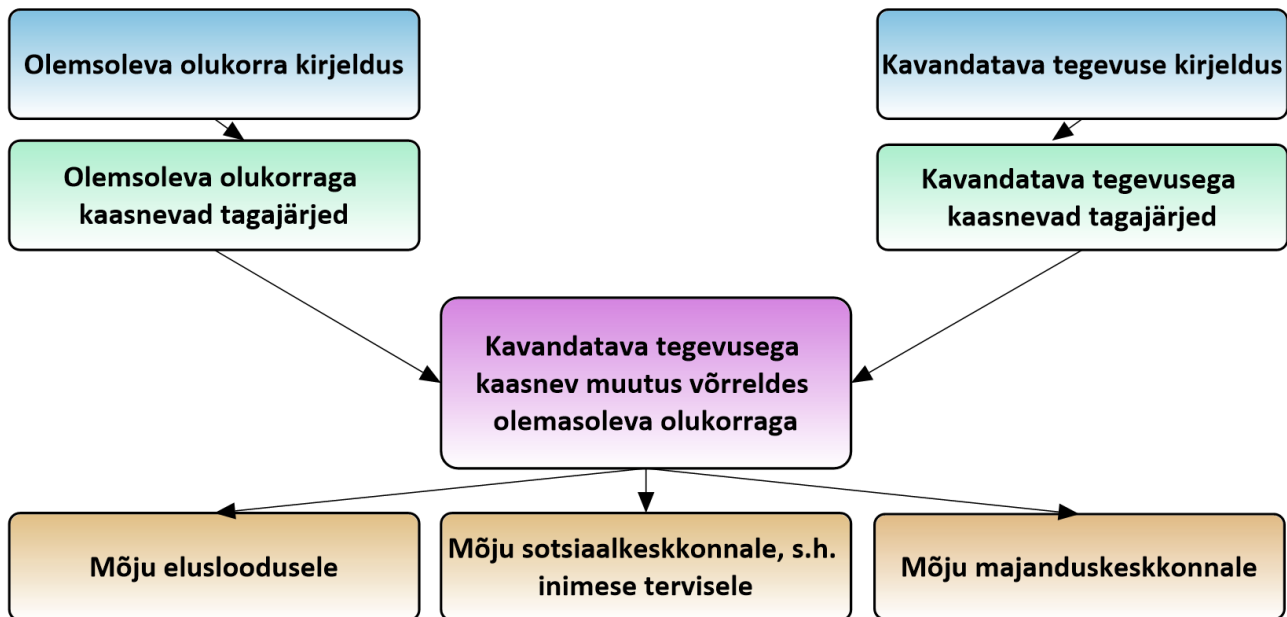
Keskkonnamõju hindamise protsessis ei plaanita läbi viia täiendavaid mõõtmisi.

7.3 Keskkonnamõju hindamine

Keskkonnamõju hindamises lähtutakse põhimõttest, et hinnata tuleb muutusi keskkonnas, mis kaasnevad kavandatava tegevuse elluviimisel. Selleks kirjeldatakse loodus-, tehis- ja sotsiaalmajanduslikule keskkonnale avaldatava otsese ja kaudse, negatiivse ja positiivse mõju iseloomu, suurust, ulatust, esinemise tõenäosust ja kestvust. Hindamise tulemusena tehakse ettepanekud negatiivse mõju vältimiseks või leevendavate meetmete kasutamiseks kavandatava tegevuse elluviimisel. Mõjude hindamisel on oluline teada tegevusega kaasnevaid aspekte (tagajärgi), mis võivad viia muutusteni keskkonnaelementides (näiteks tegevusega välisõhku eralduvad saasteained on tagajärg ning nendest tulenev mõju on välisõhu kvaliteedi muutus). Lõpuks vaadatakse keskkonnaelementides (välisõhk, pinnavesi, põhjavesi jne) toimuvaid muutusi vastuvõtja kontekstis. Seejuures lähtutakse keskkonnamõju hindamisel, et sellised vastuvõtjad on:

- sotsiaalne keskkond, s.h. inimese tervis;
- elusloodus;
- majanduskeskkond.

Põhimõtteline hindamismetoodika on toodud alljärgneval joonisel (Joonis 5).

Joonis 5. Keskkonnamõju hindamise metoodika

Täpsem mõju ulatus selgitatakse välja, iga mõjuvaldkonna puhul eraldi, KMH aruande käigus, ning selleks kasutatakse õhusaaste modelleerimist, sõnnikumahu arvutusi, hinnatakse ettevõtte (kellele sõnnik üle antakse) olevate põllumaade pindala piisavust kompleksis aastast tekkiva sõnniku kasutamiseks orgaanilise väetisena.

Töö teostamisel võetakse arvesse avalikkuse ettepanekud ning tuuakse välja nendega arvestamise või mittearvestamise põhjendused.

7.4 Alternatiivide võrdlemine

Alternatiive võrreldakse välja selgitatud mõjude kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid hinnanguid kõrvutades ning analüüsides. Võrdluse tulemusena esitatakse kavandatava tegevuse ja selle reaalse alternatiivsete võimaluste paremusjärjestus.

8 KESKKONNAMÕJU HINDAMISE PROTSESSI JA SELLE TULEMUSTE AVALIKUSTAMISE AJAKAVA

Alljärgnev tabel (Tabel 1) annab ülevaate KMH protsessist ning programmi koostamise hetke orienteeruvast ajakavast.

Tabel 1. AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmis KMH läbiviimise ja tulemuste avalikustamise orienteeruv ajakava

KMH etapp	Menetluse aeg KeHJS järgi päevades	Eeldatav aeg
KHM algatamine	-	01.09.2021
KMH programmi koostamine	-	Sept-nov 2021
Programmi esitamine otsustajale, otsustaja kontrollib programmi sisu vastavust nõuetele	Kuni 14	November 2021
Otsustaja küsib asutustelt seisukohti programmi sisu kohta	30	Detsember 2021
Otsustaja menetleb saabunud seisukohti ja esitab enda seisukoha	Kuni 14	Detsember 2021
Märkuste menetlemine ja programmi parandamine	-	Jaauanar 2022
Programmi esitamine otsustajale, otsustaja kontrollib programmi sisu ning kaasab vajadusel asjaomased asutused	Kuni 14	Veebruar 2022
Otsustaja korraldab programmi avalikustamise	Kuni 14	Veebruar 2022
Programmi avalik väljapanek	Vähemalt 14	Märts 2022
KMH programmi avalik arutelu	-	Märts 2022
Programmi täiendamine vastavalt märkustele ja ettepanekutele, vastamine kirjadele	-	Märts 2022
KMH programmi esitamine otsustajale, otsustaja tunnistab programmi nõuetele vastavaks	Kuni 30	Aprill 2022
KMH aruande koostamine	-	Aprill-juuni 2022
Aruande esitamine otsustajale, otsustaja kontrollib aruande sisu vastavust nõuetele	Kuni 21	Juuni 2022
Otsustaja küsib asutustelt seisukohti aruande sisu kohta	30	Juuli 2022
Otsustaja menetleb saabunud seisukohti ja esitab enda seisukoha	Kuni 21	August 2022
Märkuste menetlemine ja aruande parandamine	-	August 2022
KMH aruande esitamine otsustajale, otsustaja kontrollib aruande sisu ning esitab avalikustamisele	Kuni 14	August 2022
Aruande avalik väljapanek	Vähemalt 21	September 2022
Aruande avaliku arutelu	-	September 2022
Aruande täiendamine vastavalt märkustele ja ettepanekutele, vastamine kirjadele	-	September 2022
Otsustaja esitab aruande asutustele kooskõlastamiseks	Kuni 30	Oktoober 2022
Otsustaja kontrollib aruande vastavust kooskõlastustest lähtuvalt	Kuni 30	November 2022
Otsustaja tunnistab aruande nõuetele vastavaks ja teavitab otsusest	Kuni 14	Detsember 2022

9 KMH OSAPOOLED

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanähtimissüsteemi seaduse kohased osapooled on arendaja, ekspert ja otsustaja (Tabel 2).

Tabel 2. KMH osapooled

Arendajad	Ekspert	Otsustaja
AS HKScan Estonia	ELLE OÜ	Keskkonnaameti keskkonnakasutuse valdkonna ringmajanduse osakonna keskkonnakorralduse büroo
Esindaja:	Esindaja:	-
Maria Karus	Toomas Pallo (KMH litsents nr 0090)	-
Rakvere lihakombinaat, Roodevälja küla, Rakvere vald, Lääne-Viru maakond	Tõnismägi 3a-15 10119 Tallinn	Roheline 64 80010 Pärnu, Eesti
+372 5083706	Tel: 6117692	Tel: +372 680 7438
-	Faks: 6117699	Faks: +372 680 7427
Maria.karus@hkscan.com	toomas@environment.ee	info@keskkonnaamet.ee

Käesoleva keskkonnamõju hindamise puhul on juhteksperdik Toomas Pallo (litsents: KMH 0090). Juhteksperdi juhtimisel koostab töörühm, mis koosneb peamiselt arendajapoolsetest tehnilistest ekspertidest ja ELLE OÜ erinevate valdkondade keskkonnaekspertidest (Tabel 3), keskkonnamõju hindamise aruande. Vajadusel kaasatakse KMH protsessi täiendavaid eksperte ka väljastpoolt ELLE OÜ-d.

Tabel 3. ELLE OÜ ekspertrühm ja täiendavad eksperdid

Ekspert	Positsioon	Haridustase	Ülesanded
Toomas Pallo	juhteksperdi, KMH litsents nr 0090	MSc geograafias	Mõjuvaldkonnad: pinnas ja maastik, veesaaste ja veetase, õhusaaste, jäätmete, soojus, müra ja vibratsioon, kiirgus, lõhn, maismaa taimestik, maismaa loomastik, kaitstavad loodusobjektid. Alternatiivide võrdlus.
Kaido Soosaar	ekspert	PhD geograafias, MSc keskkonnatehnoloogias	Mõjuvaldkonnad: maavara, pinnas ja maastik, veesaaste ja veetase, õhusaaste, jäätmete, soojus, müra ja vibratsioon, kiirgus, lõhn, maismaa taimestik, maismaa loomastik, mets, kaitstavad loodusobjektid. Alternatiivide võrdlus.
Kerli Leetsaar	ekspert	MSc keskkonnakaitstes	Mõjuvaldkonnad: inimese tervis, pinnas ja maastik, veesaaste ja veetase, õhusaaste, jäätmete, soojus, müra ja vibratsioon, kiirgus, lõhn, maismaa taimestik, maismaa loomastik, kaitstavad loodusobjektid, kultuuripärand, geoloogia, maavara, vee-elustik. Alternatiivide võrdlus.
Birgit Kena	ekspert	MSc keskkonnatehnoloogias	Mõjuvaldkonnad: pinnas ja maastik, veesaaste ja veetase, õhusaaste, jäätmete, maismaa taimestik, maismaa loomastik, kaitstavad loodusobjektid, kultuuripärand. Alternatiivide võrdlus.
Liisi Nõgu	ekspert	MSc loodusgeograafias	GIS, kaartide koostamine

Lisaks eeltoodule tuleb arvestada ka teiste huvirühmadega, kellele farmi tegevus võib huvi pakkuda (Tabel 4).

Tabel 4. Muud huvirühmad

Isik või asutus	Mõju või huvi
Asjaomased asutused	
Väike-Maarja Vallavalitsus	Vallas toimuva arendustegevuse osas
Põllumajandus- ja Toiduamet	Mõju maaparandussüsteemidele
Rahandusministeerium	Vastavus planeerimisseadusele
Terviseamet	Mõju inimeste tervisele
Muud asutused	
Transpordiamet	Teehoiu korraldamine ja tingimuste loomine ohutuks liiklemiseks riigimaanteedel
Maa-Amet	Maakatastri pidamine
Kaasatavad isikud	
Valitsusvälised keskkonnaorganisatsioonid	Avaliku huvi esindaja keskkonnavaldkonnas
Piirnevate kinnistute omanikud	Huvi mõju osas, mis lähtub käitise kinnistutelt
Liivaküla küla elanikud	Mõju elukeskkonnale
Väike-Maarja valla elanikud	Mõju elukeskkonnale
Laiem avalikkus	Erinev võimalik huvi

10 TEGEVUSLOA TAOTLUSE KOOPIA

Tegevusloa taotluse koopia on leitav infosüsteemist KOTKAS (<https://kotkas.envir.ee/>) keskkonnalubade dokumentide registri alt dokumendi numbri DM-115915-6 alt.

LISAD

Keskkonnamõju hindamise algatamise otsus (Lisa 1).

Asjaomaste asutuste kirjade koopiad (Lisa 2).

KMH programmi kohta esitatud kirjalikud ettepanekud ja vastuväited ja nende vastused (Lisa 3).

Informatsioon KMH programmi avalikustamise kohta (Lisa 4).

KMH programmi avaliku arutelu protokoll, osalejate registreerimisleht ning KMH programmi tutvustavad slaidid (Lisa 5).

Lisa 1. Keskkonnamõju hindamise algatamise otsus

KESKKONNAAMET

AS HKScan Estonia
estonia@hkscan.com

01.09.2021 nr DM-115915-7

Keskkonnakompleksloa taotluse menetlusse võtmine, keskkonnamõju hindamise algatamine ja algatamisest teatamine

Keskkonnaamet on vaadanud läbi Teie poolt 11.08.2021 esitatud (registreeritud Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis 11.08.2021 nr DM-115915-6) taotluse AS HKScan Estonia (registrikood 10156832) planeeritavale Kiltsi broilerifarmile keskkonnakompleksloa (*edaspidi kompleksloa*) väljastamiseks.

Käitaja esitas 31.05.2021, 15.06.2021, 04.08.2021 ja 11.08.2021 (registreeritud Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS numbritega DM-115915-1, DM-115915-3, DM-115915-5 ja DM-115915-6) muudetud/täiendatud taotlused ning Keskkonnaamet võtab käesoleva otsuse tegemisel aluseks viimase ehk **11.08.2021** esitatud taotluse versiooni (registreeritud Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS numbritega **DM-115915-6**).

I. Kompleksloa taotluse menetlusse võtmine

AS HKScan Estonia soovib kompleksloa taotluse kohaselt käitises hakata kasvatama broilereid (liha tootmiseks kasvatatavad kanad/kodulinnud) ülesseatud tootmisvõimsusega kuni **480 000 linnukohta**. Planeeritav Kiltsi broilerifarm (*edaspidi käitis*) asub Lääne-Viru maakonnas, Väike-Maarja vallas, Liivaküla külas, Kiltsi farm kinnistul (kinnistu registriora nr 4833231, katastritunnus 92701:004:0145).

Taotlus vastab vormiliselt tööstusheite seaduse § 28-29 nõuetele ja Keskkonnaamet algatab avatud menetluse[1].

Tööstusheite seaduse (*edaspidi THS*) § 19 lg 2 p 8 ja lg 3 (kooskõlas THS § 16 lg 1) ning Vabariigi Valitsuse 06.06.2013 määrus nr 89 „Alltegevusvaldkondade loetelu ning künnisvõimsused, mille korral on käitise tegevuse jaoks nõutav kompleksluba“ § 11 lg 1 p 1 kohaselt on kodulindude intensiivkasvatuse tegevusvaldkonnas kohustus kompleksluba omada käitises, kus ülesseatud tootmisvõimsus on linnukohtade arvuga üle 40 000 linnu.

Haldusmenetluse seadus (*edaspidi HMS*) § 14 ja § 35 lg 1 p 1 kohaselt algab haldusmenetlus haldusakti andmiseks või toimingu sooritamiseks taotluse esitamisega haldusorganile. Avatud menetluse puhul, lähtudes HMS § 47 lg 1 kirjaliku taotluse esitamisega. Eelnevast lähtudes ja

kooskõlas HMS § 4 ja § 56 lg 3 otsustab haldusorgan haldusakti andmise kaalutusõiguse kohaselt, kui see volitus on seadusega antud.

KeÜS § 48¹, § 52 ja THS § 41 lg 1, § 42 lg 1 ja § 44 lg 1 kohaselt peab keskkonnakompleksloa andmisel/andmisest keeldumisel arvestama mitmeid eri komponente (st. esineb kaalutusõiguse rakendamise vajadus/võimalus). Vastavalt tööstusheite seaduse §-le 27 annab kompleksloa Keskkonnaamet.

II. Keskkonnamõju hindamise algatamine

Kompleksloa taotlus on esitatud farmikompleksile, kus planeeritakse hakata pidama kodulinde (broilereid) ülesseatud tootmisvõimsusega (kohtade arvuga) kuni **480 000 linnukohta**.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 11 lg 2 kohaselt otsustaja vaatab tegevusloa taotluse läbi ning teeb otsuse keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) algatamise või algatamata jätmise kohta KeHJS § 6 lg-s 1 nimetatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul. KeHJS § 9 lg 1 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja, tööstusheite seadus (edaspidi *THS*) § 27 alusel annab kompleksloa Keskkonnaamet. Seega, KMH algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemine kuulub Keskkonnaameti pädevusse.

KeHJS § 3 lg 1 p 1 kohaselt tuleb hinnata keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusloa või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 6 lg 1 p 27 sätestab olulise keskkonnamõjuga tegevusena niisuguse kodulinnufarmi püstitamise, kus saab kasvatada rohkem kui 60 000 lindu.

KeHJS § 11 lg 3 järgi KeHJS § 6 lg-s 1 nimetatud tegevuse korral algatatakse kavandatava tegevuse KMH selle vajadust põhjendamata.

KeHJS § 11 lg 6 kohaselt, kui kavandatava tegevusega kaasneb eeldatavalt oluline keskkonnamõju, jätab otsustaja selle KMH algatamata, kui eelhinnangust selgub, et kavandatava tegevuse keskkonnamõju on juba KMH või keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi *KSH*) käigus asjakohaselt hinnatud ja otsustajal on tegevusloa andmiseks piisavalt teavet. Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole varem kavandatava tegevuse KMH-d ega KSH-d läbi viidud.

Arvestades eeltoodut ning tuginedes KeHJS § 3 lg 1 p-le 1, § 6 lg 1 p-le 27, § 9 lg-le 1, § 11 lg-tele 2 ja 3, tööstusheite seaduse § 27 ning kooskõlas Keskkonnaameti peadirektori 10.12.2020 käskkirja nr 1-1/20/230 "Keskkonnaameti struktuuriüksuste põhimääruste kinnitamine" lisa 16 punktidega 1.4, 2.2.3 ja 3.5 **Keskkonnaamet algatab KMH Kilti broilerifarmi kompleksloa taotluse menetluse raames**. Keskkonnauuringute vajadus tuleb selgitada KMH programmi koostamise käigus. KMH menetlusi ei liideta ning teadaoleva informatsiooni alusel ei ole eeldada piiriülese keskkonnamõju ilmnemist.

KeHJS § 13 kohaselt tuleb juhteksperdil või eksperdirühmal juhteksperdi juhtimisel koos AS HKScan Estoniaga koostada KMH programm. Keskkonnaamet palub AS HKScan Estonial leida juhteksperdi, litsentseeritud juhteksperdi nimekirja leiate Keskkonnaministeeriumi veebilehelt - <https://envir.ee/keskkonnamoju-hindamine/khm-litsents>.

KeHJS § 18 lg 7 kohaselt, kui AS HKScan Estonia ei ole 18 kuu jooksul käesolevast KMH algatamise otsusest arvates esitanud Keskkonnaametile KMH programmi KeHJS 18 kohaseks nõuetele vastavuse kontrollimiseks, jätab Keskkonnaamet kompleksloa taotluse läbi vaatamata ja tagastab selle AS HKScan Estoniale. Keskkonnaamet rõhutab, et enne KMH programmi nõuetele vastavuse kontrollimiseks esitamist tuleb läbida vastavalt KeHJS §-dele 15¹-17 KMH programmi kohta seisukoha küsimise etapp, KMH programmi avalikustamine ja selle tulemustega arvestamine.

KeHJS § 11 lg 11 kohaselt kompleksloa taotluse menetlus peatub kuni KMH aruande nõuetele vastavaks tunnistamise otsusest teavitamiseni ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded või KeHJS § 18 lg-s 7 sätestatud asjaolude ilmnemiseni.

Vastavalt KeHJS §-le 8 KMH-ga seotud kulud kannab AS HKScan Estonia.

Tuginedes HMS § 40 lg 3 p-le 2 ei ole käesolevat otsustust edastatud AS HKScan Estoniale arvamuste ja vastuväidete esitamiseks, kuivõrd nimetatud ettevõtte taotluses esitatud andmetest/soovist ei kalduta kõrvale ning puudub vajadus lisaandmete saamiseks (KMH algatamise/algatamata jätmise otsuse tegemise mõistes).

Keskkonnaamet teavitab KeHJS § 12 lg 1 kohaselt käesolevast KMH algatamise otsusest 14 päeva jooksul ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning puudutatud isikuid ja teisi menetlusosalisi eraldi käesoleva kirjaga. **Kontaktisikuks KMH osas on spetsialist Karl Markus Wahlberg (Narva mnt 7a, 15172 Tallinn, e-post: karl.wahlberg@keskkonnaamet.ee, tel. 5885 7049).**

III. Avatud menetluse läbiviimisega sootus teave menetlusosalistele (sh. käitajale)

Avatud menetluse teave käitajale

Avatud menetlus tähendab teavitamist väljaandes Ametlikud Teadaanded ja taotleja kulul reeglina kolme teavitamist ajalehes. Taotlus edastatakse arvamuse avaldamiseks kohalikule omavalitsusele (avaldab vastava teate taotluse saamisest oma veebilehel) ja isikutele, kelle õigusi või kohustusi loa andmisega võidakse puudutada (isikuid, keda see mõjutab määral, mis ületab oluliselt tavapärast mõju, minimaalselt piirinaabrid). Kui menetluse käigus esitatakse taotluse kohta ettepanekuid või vastuväiteid, siis on Teil võimalus nendega tutvuda ja oma seisukoht esitada. Vajadusel korraldab Keskkonnaamet asja arutamiseks avaliku arutelu.

Avatud menetluse teave teistele menetlusosalistele

Teid, on kaasatud ülalnimetatud taotluse menetlusse, kuna olete AS HKScan Estonia poolt planeeritava Kilti broilerifarmiga seotud maaüksuste piirinaaber (piirneva kinnisasja omanik) või võib kavandatav tegevus ületada oluliselt tavapärast mõju Teie suhtes (nt. uue objekti rajamine Teie naabruses).

Igaühel (sh. antud kirja saanud menetlusosalistel) on õigus esitada Keskkonnaametile põhjendatud seisukohti ja küsimusi ülalnimetatud taotluse kohta ning avaldada soovi avaliku arutelu korraldamiseks. Hetkel teeb Keskkonnaamet ettepaneku asja (kompleksloa taotluse) arutamiseks ilma avalikku istungit/arutelu läbi viimata (see ei kohaldu keskkonnamõju hindamise raames korraldatavate avalike arutelude suhtes, mis korraldatakse ülaltoodud ettepanekust sõltumata).

Nendel isikutel, kes soovivad, et neid teavitatakse ka muudest/järgnevatest menetlusetappidest ülalnimetatud taotluse menetlemisel (keskkonnamõju hindamise kõikidest etappidest teavitatakse alltoodud valikutest sõltumata) ja/või soovite saada teateid elektrooniliselt ja/või soovivad edastada seisukohti/märkuseid/vastuväiteid, palub Keskkonnaamet saata kiri alljärgnevatele aadressidele või helistada alljärgnevatel telefoninumbritel (**14 päeva jooksul käesoleva kirja kättesaamisest arvestades**):

Tavapost: Roheline 64, 80010 Pärnu

E-post: maikel.daniel@keskkonnaamet.ee

Tel. 504 4312

Oma kirjas märkida või suuliselt anda edasi järgnev teave:

1. Soovin saada teavitusi kõigi menetlusetappide kohta – Jah/Ei (**teha üks valik**).
2. Soovin saada teavitusi elektrooniliselt e-posti aadressile (**märkida e-posti aadress**).
3. Soovin kompleksloa taotlusega seotud avaliku istungi/arutelu toimumist - Jah/Ei (**teha üks valik**).
4. Põhjendatud seisukohad/märkused/vastuväited (koos Teie ees- ja perekonnanimega).

Keskkonnakompleksloa taotlusega ja muude asjassepuutuvate dokumentidega (sh. keskkonnamõju hindamise algatamise otsusega) **on võimalik tutvuda** Keskkonnaameti kontorites. Digitaalselt on nimetatud dokumendid kättesaadavad Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS (<https://kotkas.envir.ee/>) sisestades **keskkonnalubade dokumentide registri otsingus** (leitav menüüst – KESKKONNALOAD) Reg. number nimega lahtrisse numbri - DM-115915-6 ja vajutades nuppu Otsi dokumenti.

Käitise asukoha lühikirjeldus:

AS HKScan Estonia planeeritav Kilti broilerifarm asub Lääne-Viru maakonnas, Väike-Maarja vallas, Liivaküla külas, Kilti farm kinnistul (kinnistu registriosa nr 4833231, katastritunnus 92701:004:0145) ning farmi põhitegevuseks on broilerite intensiivkasvatuseks.

Käitise planeeritud tegevuse ja taotluse lühikirjeldus:

4(6)

- 1) kompleksluba taotletakse farmikompleksi käitamiseks, kus planeeritakse pidada broilereid ülesseatud tootmisvõimsusega kuni **480 000 linnukohta**.
- 2) farmi prognoositavaks tootmismahuks on 4 miljonit broilerit aastas;
- 3) käitise tavapärase tööaeg on 24 tundi ööpäevas/ 365 päeva aastas.

Käitise ja heite suurust iseloomustavate aspektide teave on toodud tabelis 1.

Tabel 1. Käitise ja heite suurust iseloomustavad aspektid.

Muutunud aspekt	Ühik	Algväärtus	Lõppväärtus	Muutus
Tootmisvõimsus ¹	Loomühik	0	182,4	182,4
Ammoniaagi heitkogus ²	t/a	0	37,632	37,632
Sügavallapanusõnniku teke ³	m ³ /a	0	25490,88	25490,88

¹ Lähtudes maaeluministri 30.09.2019 määruse nr 73 „Eri tüüpi sõnniku toitainesisalduse arvutuslikud väärtused, põllumajandusloomade loomühikuteks ümberarvutamise koefitsiendid ja sõnnikuhoidla mahu arvutamise metoodika” lisas 8 toodud koefitsientidest.

² Ammoniaak – loomakasvatusest tulenev saasteaine ebameeldiva lõhnaga gaas, mille suurtel sisaldustel avaldub mürgine toime nii inimese tervisele kui ka keskkonnale (põhiliselt epifüütsetele samblikele). Keskkonnaamet on valinud tootmise muutusi iseloomustavaks saasteaineks ammoniaagi, sest ammoniaak on ka üks oluline saasteaine loomakasvatusest tulevate lõhnaainete segus (mõju eelkõige elanike heaolule, mitte tervisele).

³ Lähtudes maaeluministri 30.09.2019 määruse nr 73 „Eri tüüpi sõnniku toitainesisalduse arvutuslikud väärtused, põllumajandusloomade loomühikuteks ümberarvutamise koefitsiendid ja sõnnikuhoidla mahu arvutamise metoodika” lisas 9 toodud aastastest tekkekogustest.

[1] Kooskõlas haldusmenetluse seaduse § 35 lg 1 p 1 § 47 lg 1, tööstusheite seadus § 3 lg 2, § 37 lg 1 ja keskkonnaseadustiku üldosa seadus § 40 lg 5 ja § 44.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Emma Krikova
juhtivspetsialist
veeosakond

Teadmiseks: Aktsiaselts A & O, Aleksandr Adamson, Allar Adamson, Anastasiia Serdiukova, Andrei Tsvetkov, Andres Argos, Anita Salumäe, Ardi Ahi, Argo Kaasik, DINER Osaühing, Eda Adamson, Eha Pogodina, Elektrilevi OÜ, Elle Puskar, Elli Grau, Ene Veski, Ennu Aoveer, Erik Andres Holmberg, Eva-Riin Joosti, Gennadi Augervald, German Augervald, Gunnar Ottens, Hans Leemets, Heiki Puskar, Helena Lisette Lätt, Helju Nurk, Helys Teder, Ivika Salumäe, Jaak Aader, Jaana Niroda, Jaan Vaht, Joanne Adamson, Jüri Mets, Kai Noormägi, Kati Kümnik, Katrin Laukse, Kaupo Münter, Kersti Sepp, Kevin Münter, Kristiine Part, Kristo Vares, Lauri Laukse, Liane Adamson, LIIVAKÜLA KÜLA SELTS, Ludmilla Lositskaja, Maaamet, Maie Pihlak, Maie Saarepera, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Malle Tollok, Mari-Liis Vaher, Maris Sætha, Mari Tagel, Mehis Valk, Merike Hövelson, Merit Mehiste, Mihkel Mehiste, Natalja Ivanova, Oleg Serdjukov, Olev Aoveer, Örne-Ly Tammsaar, Osaühing Metsagrupp, Osaühing Pandivere Vesi, Osaühing Reinpaul Agro, Osaühing Vao Ader, Peter Kask, Põllumajandus- ja Toiduamet, Prillapatsi Osaühing, Ragne Engaste, Rakvere Farmid Aktsiaselts, Reelika Möldre, Reet Reimann, Reeva Johanson, Rein Möldre, Reino Saarepera, Richard Lätt, Riigimetsa Majandamise Keskus, Riina Tali, Roza Augervald, Rudolf Augervald, Sergei Ivanov, Sihtasutus Eestimaa Looduse Fond, Siimu Sade, Silver Sildvee, STEGOREK OÜ, Taimi Märtsin, Tamara Nikolajeva, Tanel Kümnik, Terviseamet, Tiina Rammo, Tooni Lõhmusmägi, Tornator Eesti OÜ, Transpordiamet, Ülle Nikker, Ülle Ravel, Väike-Maarja Vallavalitsus, Vao Agro Osaühing, Virve Soosaar, Zinaida Planina

Maikel Daniel 504 4312
Maikel.Daniel@keskkonnaamet.ee

Lisa 2. Asjaomaste asutuste kirjade koopiad

PÄÄSTEAMET

Helen Manguse
Keskkonnaamet
info@keskkonnaamet.ee

Teie 03.12.2021 nr 6-3/21/24715-2

Meie 28.12.2021 nr 7.2-3.3/9358-2

**Seisukoht AS HKScan Estonia Kilti
broilerifarmi keskkonnamõju hindamise
programmi kohta**

Austatud Helen Manguse

KeHJS 15¹ lg 1 ja lg 4 alusel palusite esitada arvamuse AS HKScan Estonia Kilti broilerifarmi KMH programmi kohta. Tutvunud esitatud AS HKScan Estonia Kilti broilerifarmi KMH programmiga, teavitame et Päästeameti Ida päästekeskusel puuduvad vastuväited ning ettepanekud KMH programmile.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Kristina Kazmin
Ohutusjärelevalve büroo nõunik
Ida päästekeskus

+372 56877767
kristina.kazmin@rescue.ee

Ida päästekeskus / Rahu 38 / 41532 Jõhvi / 628 2000 / ida@rescue.ee / www.paasteamet.ee /
Registrikood 70000585

TERVISEAMET

Keskkonnaamet
info@keskkonnaamet.ee

Teie 03.12.2021 nr 6-3/21/24715-2

Meie 20.12.2021 nr 9.3-4/21/16549-2

**Seisukoht AS HKScan Estonia Kiltsi
broilerifarmi keskkonnamõju
hindamise programmi kohta**

Tuginedes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 15¹ esitasite Terviseametile (edaspidi amet) AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi ehitamise ja tegutsemise keskkonnamõju hindamise (edaspidi KMH) programmi eelnõu seisukoha esitamiseks.

KMH objektiks on Lääne-Viru maakonnas Väike-Maarja vallas Liivaküla külas Kiltsi farmi (katastritunnus 92701:004:0145) kataster. Ettevõtte on plaanis saada enda katastri hulka ka Vaheliku (katastrinumber: 92701:004:0177) katastri nurgaosa ning Kaalumaja (katastrinumber: 92701:004:0021) kataster.

Kavandatava tegevuse eesmärgiks on Kiltsi broilerifarmi rajamine vana farmi maadele ning kodulindude intensiivkasvatuse läbi linnuliha tootmine. Kavandatavat broilerifarmi ümbritsevad tootmishoonetega maad või põllud, läänest piirneb broilerifarm Kilti mõisateega. Lähim elamu on broilerifarmist 200 m kaugusel lõuna suunas.

KHM raames on planeeritud uurida võimalikke mõjusid maastikule, pinnasele, taimedele, loomadele; mõju põhja- ja pinnaveele; mõju välisõhu kvaliteedile; mõju müra tasemele; jäätmetekke mõju; mõju kaitstavatele loodusobjektidele ja kultuuripärandile; mõju hädaolukordadest; kaudset mõju; mõju vastuvõtvale keskkonnale. KHM ekspert ei pea vajalikuks hinnata mõju valguse, soojuse ja kiirguse tasemele, kuna kavandatava tegevuse käigus ei eraldu olulisel määral valgust, soojust, kiirgust ega teki vibratsiooni, järelikult puuduvad ka eelpool mainitud tagajärjed ning neist tulenev mõju.

Amet on tutvunud AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi KMH programmiga ning ei esita täiendavaid ettepanekuid programmile ja KHM ekspertrühma koosseisule.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Marje Muusikus
osakonnajuhataja
Ida regionaalosakond

Liisu Tamm 554 8431
liisu.tamm@terviseamet.ee

Paldiski mnt 81, 10614 Tallinn
Põllu 1a, 50303 Tartu
Uus 3a, 80010 Pärnu
Kalevi 10, 30322 Kohtla-Järve

telefon +372 794 3500
e-post: info@terviseamet.ee
www.terviseamet.ee

registrikood 70008799
KMKN EE101339803
EE891010220034796011
viitenumber 2800048574

VÄIKE-MAARJA VALLAVALITSUS

KORRALDUS

Väike-Maarja

29. detsember 2021 nr 850

Keskkonnamõju hindamise programmile seisukoha andmine, AS HKScan Estonia Kilti broilerifarm

03.12.2021a. kirjaga nr 6-3/21/24715-2 esitas Keskkonnaamet Väike-Maarja Vallavalitsusele tutvumiseks ja seisukoha andmiseks AS HKScan Estonia Kilti broilerifarmi keskkonnamõju hindamise (KMH) programmi. AS HKScan Estonia kavandab rajada Liivakülas Kilti farmi kinnistule (92702:004:0145) broilerifarmi. Kavandatud on endised seafarmi hooned lammutada ning ehitada kuuest lindlast koosnev farmikompleks. Kilti broilerifarmi koguvõimsuseks kavandatakse 480 000 linnukohta, igas lindlas 80 000 kohta. Lindude pidamine toimub sügavallapanul ja tekkiiv tahesõnnik viiakse lepingupartneri hooldasse või põllule. Joogi- ja tarbevee saamine on kavandatud OÜ Pandivere Vesi puurkaevust katastrinumbriga 3032 ja reovesi kogutakse kogumismahutitesse. Lindlate kütteks hakatakse kasutama vedelgaasi, olmeplokis õhk-vesi küttesüsteemi ja tehnoplokides õhk-õhk soojuspumpasid. Raskeveokite transport on kavandatud Kilti mõisateele, kuhu saab mööda Järva-Jaani-Pikevere-Ebavere teed ja Kilti jaama teed.

Kilti broilerifarmi KMH hindamisel pööratakse olulist tähelepanu käitise tegevusega seotud keskkonnariskidele, mõju keskkonnale, inimese tervisele ja heaolule. KMH hindamisel on arvestatud Kilti farmi mõjupiirkonnaks 1 km. Käitise tegevuse eeldatav mõjupiirkond on kauguseni, kus saasteainete sisaldus maapinnalähedases õhukihis küünib 10 % tasemeni nende ainete ühe tunni keskmisest saastetaseme piirväärtusest. Välisõhukvaliteedi, sh lõhna hindamiseks, viiakse läbi õhusaaste leviku modelleerimine.

Peamised kavandatava arendustegevusega kaasnevad olulised mõjud on:

- 1) sõnniku tekkest ja käitlemisest tulenev keskkonnamõju, sh mõju välisõhu kvaliteedile;
- 2) vee tarbimisest tulenev keskkonnamõju;
- 3) jäätnekäitlusest tulenev keskkonnamõju;
- 4) farmi teenindavast transpordist tulenev keskkonnamõju;
- 5) võimalike avariiolekordade keskkonnamõju.

Lähtuvalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 15 lg 1 ja 4 ning Väike-Maarja Vallavolikogu 28.03.2018 määrusest nr 17 "Küsimuste lahendamise volitamine", annab Väike-Maarja Vallavalitsus korralduse:

1. AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi KMH programm on asjakohane ja käsitleb broilerifarmi tööst tingitud võimalikke keskkonnamõjusid ning KMH ekspertrühma koosseis on piisav.
2. Korraldus jõustub teatavastegemisest.
3. Korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavastegemisest, esitades vaide Väike-Maarja Vallavalitsusele või kaebuse Tartu Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Kesküla
vallavanem

/allkirjastatud digitaalselt/

Peeter Rahnik
jurist vallasekretäri ülesannetes

MAA-AMET

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS

Märge tehtud: 27.12.2021

Juurdepääsupiirang kehtib kuni: 26.12.2096

Alus: AvTS § 35 lg 1 p 12

Teabevaldaja: Maa-amet

Keskkonnaamet
info@keskkonnaamet.ee

Teie 03.12.2021 nr 6-3/21/24715-2

Meie 27.12.2021 nr 6-3/21/19221-2

**AS HKScan Estonia Kilti broilerifarmi
keskkonnamõju hindamise programm**

Teavitasite Maa-ametil 03.12.2021 kirjaga nr 6-3/21/24715-2, et AS HKScan Estonia esitas 24.11.2021 kirjaga nr 6-3/21/24715 Keskkonnaametile keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeJHS) § 15¹ kohase menetluse läbiviimiseks AS HKScan Estonia Kilti broilerifarmi ehitamise ja tegutsemise keskkonna mõju hindamise (edaspidi KMH) programmi eelnõu.

AS HKScan Estonia planeeritav Kilti broilerifarmi ehitamine on kavandatud Lääne-Viru maakonnas, Väike-Maarja vallas, Liivaküla külas, Kilti farm (katastritunnus 92701:004:0145) ning osaliselt Vaheliku (katastritunnus 92701:004:0177) ja Kaalumaja (katastritunnus 92701:004:0021) kinnisasjadele. Planeeritava tegevuse asukohas paiknevad amortiseerunud laudahooned lammutatakse ning asemele rajatakse uus farmikompleks.

Projektala piirneb Pärnapõllu (katastritunnus 92701:004:0155) ja Sillaotsa (katastritunnus 92601:001:0374) kinnisasjadega, mille riigivara valitseja on Keskkonnaministeerium ja volitatud asutus Maa-amet. Pärnapõllu kinnisasi on antud põllumajanduslikul eesmärgil rendile OÜ-le Greengrow. Sillaotsa kinnisasjale on seatud kasutusvaldus Jaak Aaderi kasuks.

Maa-ametil puuduvad täiendavad ettepanekud KMH programmi osas.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Mai Lind
maatoimingute osakonna juhataja

Teadmiseks: OÜ Greengrow - greengrow.greengrow@gmail.com, Jaak Aader

Tuuli Saar
5697 1822 tuuli.saar@maaamet.ee

Mustamäe tee 51 / 10621 Tallinn / 665 0600 / maaamet@maaamet.ee / www.maaamet.ee
Registrikood 70003098

RAHANDUSMINISTEERIUM

Keskkonnaamet
info@keskkonnaamet.ee

Teie 03.12.2021 nr 6-3/21/24715-2
Meie 16.12.2021 nr 14-13/8600-2

**Seisukoha andmine AS HKScan
Estonia Kiltsi broilerifarmi
keskkonnamõju hindamise
programmile**

Keskkonnaamet esitas 03.12.2021 kirjaga nr 6-3/21/24715-2 Rahandusministeeriumile seisukoha saamiseks AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi ehitamise ja tegutsemise keskkonnamõju hindamise (KMH) programmi, lähtudes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 15¹ lõigetest 1 ja 4.

Keskkonnamõju hindamise (KMH) objektiks on Lääne-Viru maakonnas Väike-Maarja vallas Liivaküla külas Kiltsi farm (katastritunnus 92701:004:0145) katastriüksusele Kiltsi broilerifarmi ehitamine ja selle tegevus. Kavandatava tegevuse eesmärgiks on kodulindude intensiivkasvatuse läbi linnuliha tootmine. Planeeritava broilerifarmi tootmisvõimsuseks kavandatakse 480 000 broilerikohta. Aastaseks tootismahuks planeeritakse 4 miljonit broilerit. Planeeritava tegevuse asukohas paiknevad KMH programmi koostamise ajal amortiseerunud laudahooned, mis lammutatakse ning mille asemele rajatakse täiesti uus farmikompleks.

Tutvunud esitatud materjalidega ning lähtudes KeHJS §15¹ lõikest 4 teeb Rahandusministeerium ettepaneku täiendada KMH programmi ptk 5 „Kavandatava tegevuse seos strateegiliste planeerimisdokumentidega“ ja lisada seos [Lääne-Viru maakonnaplaneeringuga](#)¹. Maakonnaplaneeringu järgi jääb kavandatav tegevus II klassi väärtusliku maastiku Ebavere-Äntu alale. Lisaks on maakonnaplaneeringuga kavandatud jalg- ja jalgrattatee planeeritava farmiga läänest piirneva Kiltsi mõisatee äärde.

Rahandusministeeriumi hinnangul on KMH ekspertrühma koosseis piisav.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Kaia Sarnet
regionaalvaldkonna asekancler

¹ Kehtestatud riigihalduse ministri 27.02.2019 käskkirjaga nr 1.1-4/30.

Agnes Lihtsa 715 5824
Agnes.Lihtsa@fin.ee

Rahandusministeerium

04.02.2022

AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi keskkonnamõju hindamise programm

Keskkonnaamet edastas 11.01.2022 e-maili teel dokumendi "Seisukoht AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi keskkonnamõju hindamise programmi kohta", mis on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 11.01.2022 numbriga 6-3/21/24715-8. Teiste dokumentide hulgas oli ka Teie 16.12.2021 kirjaga nr 14-13/8600-2 esitatud seisukoht:

„Tutvunud esitatud materjalidega ning lähtudes KeHJS §151 lõikest 4 teeb Rahandusministeerium ettepaneku täiendada KMH programmi ptk 5 „Kavandatava tegevuse seos strateegiliste planeerimisdokumentidega“ ja lisada seos Lääne-Viru maakonnaplaneeringuga. Maakonnaplaneeringu järgi jääb kavandatav tegevus II klassi väärtusliku maastiku Ebavere-Äntu alale. Lisaks on maakonnaplaneeringuga kavandatud jalg- ja jalgrattatee planeeritava farmiga läänest piirneva Kiltsi mõisatee äärde.

Rahandusministeeriumi hinnangul on KMH ekspertrühma koosseis piisav.“

Keskkonnamõju hindamise programmis täiendati ptk 5 „Kavandatava tegevuse seos strateegiliste planeerimisdokumentidega“ ja lisati seos Lääne-Viru maakonnaplaneeringuga.

Lugupidamisega

Karus Maria

/allkirjastatud digitaalselt/

Keskkonnajuht

AS HKScan Estonia

Toomas Pallo

ELLE OÜ

KESKKONNAAMET

AS HKScan Estonia
maria.karus@hkscan.com

Teie 24.11.2021

Meie 11.01.2022 nr 6-3/21/24715-8

**Seisukoht AS HKScan Estonia Kiltsi
broilerifarmi keskkonnamõju hindamise
programmi kohta**

AS HKScan Estonia esitas Keskkonnaametile 24.11.2021 kirjaga nr 6-3/21/24715 Kiltsi broilerifarmi rajamise ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise (KMH) programmi eelnõu (koostaja: Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ, 2021) keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 15¹ kohase menetluse läbiviimiseks.

KeHJS § 15¹ lg 1 sätestab, et otsustaja (Keskkonnaamet) peab enne KMH programmi KeHJS § 16 kohast avalikustamist küsima seisukohti programmi sisu kohta kõigilt asjaomastelt asutustelt¹.

Keskkonnaamet kontrollis KMH programmi vastavust KeHJS §-s 13 sätestatud nõuetele ning edastas 03.12.2021 kirjaga nr 6-3/21/24715-2 programmi asjaomastele asutustele (Väike-Maarja Vallavalitsus, Põllumajandus- ja Toiduamet, Terviseamet, Rahandusministeerium, Maaamet ja Päästeamet) seisukoha andmiseks. KeHJS § 15¹ lg 1 ja lg 4 alusel palus Keskkonnaamet esitada asjaomastel asutustel 30 päeva jooksul (02.01.2022 k.a) programmi saamisest alates seisukohad programmi asjakohasuse ja piisavuse kohta.

Keskkonnaametile andsid tagasisidet Maaamet, Päästeamet, Rahandusministeerium, Terviseamet ja Väike-Maarja Vallavalitsus. Keskkonnaamet veendus, et seisukoha küsimise kiri oli jõudnud kohale Põllumajandus- ja Toiduameti dokumendiregistrisse. Seega järelgab Keskkonnaamet, et Põllumajandus- ja Toiduametil ei olnud programmi kohta vastuväiteid ega ettepanekuid ning seetõttu jäeti vastamata.

Järgnevalt analüüsib Keskkonnaamet laekunud ettepanekuid ning kujundab seisukoha KMH programmi asjakohasuse ja piisavuse kohta.

Rahandusministeerium oma 16.12.2021 vastuskirjaga nr 6-3/21/24715-3 esitas kokkuvõtvalt järgneva seisukoha:

„Tutvunud esitatud materjalidega ning lähtudes KeHJS §15¹ lõikest 4 teeb Rahandusministeerium ettepaneku täiendada KMH programmi ptk 5 „Kavandatava tegevuse seos strateegiliste planeerimisdokumentidega“ ja lisada seos Lääne-Viru

¹ Asutused, keda kavandatava tegevuse rakendamisega eeldatavalt kaasnev mõju tõenäoliselt puudutab või kellel võib olla põhjendatud huvi eeldatavalt kaasneva keskkonnamõju vastu.

Roheline 64 / 80010 Pärnu / Tel 662 5999 / Faks 680 7427 / e-post: info@keskkonnaamet.ee / www.keskkonnaamet.ee / Registrikood 70008658

maakonnaplaneeringuga¹. Maakonnaplaneeringu järgi jääb kavandatud tegevus II klassi väärtusliku maastiku Ebavere-Äntu alale. Lisaks on maakonnaplaneeringuga kavandatud jalg- ja jalgrattatee planeeritava farmiga läänest piirneva Kiltsi mõisatee äärde.

Rahandusministeeriumi hinnangul on KMH ekspertrühma koosseis piisav.

Keskkonnaamet on seisukohal, et Rahandusministeeriumi antud seisukoht on asjakohane ning selle põhjal tuleb enne avalikustamist KMH programmi täiendada. Ettepanekuga soovitakse KMH programmi täiendamist Lääne-Viru maakonnaplaneeringu lisamise ning sellega arvestamisega.

Terviseamet oma 20.12.2021 vastuskirjaga nr 6-3/21/24715-4 esitas kokkuvõtvalt järgneva seisukoha:

„Amet on tutvunud AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi KMH programmiga ning ei esita täiendavaid ettepanekuid programmile ja KMH ekspertrühma koosseisule.“

Keskkonnaamet on seisukohal, et Terviseameti antud seisukohaga ei soovita täiendada programmi ega esitatud sellele vastuväiteid.

Maa-amet oma 27.12.2021 vastuskirjaga nr 6-3/21/24715-5 esitas kokkuvõtvalt järgneva seisukoha:

„Projektala piirneb Pärnapõllu (katastritunnus 92701:004:0155) ja Sillaotsa (katastritunnus 92601:001:0374) kinnisasjadega, mille riigivara valitseja on Keskkonnaministeerium ja volitatud asutus Maa-amet. Pärnapõllu kinnisasi on antud põllumajanduslikul eesmärgil rendile OÜ-le Greengrow. Sillaotsa kinnisajale on seatud kasutusvaldus Jaak Aaderi kasuks. Maa-ametil puuduvad täiendavad ettepanekud KMH programmi osas.“

Keskkonnaamet on seisukohal, et Maa-ameti antud seisukohaga ei soovita täiendada programmi ega esitatud sellele vastuväiteid.

Päästeamet oma 28.12.2021 vastuskirjaga nr 6-3/21/24715-6 esitas kokkuvõtvalt järgneva seisukoha:

„Tutvunud esitatud AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi KMH programmiga, teavitame et Päästeameti Ida päästikeskusel puuduvad vastuväited ning ettepanekud KMH programmile.“

Keskkonnaamet on seisukohal, et Päästeameti antud seisukohaga ei soovita täiendada programmi ega esitatud sellele vastuväiteid.

Väike-Maarja Vallavalitsus oma 05.01.2021 vastuskirjaga nr 6-3/21/24715-7 esitas kokkuvõtvalt järgneva seisukoha:

„Lähtuvalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 15 lg 1 ja 4 ning Väike-Maarja Vallavolikogu 28.03.2018 määrusest nr 17 "Küsimuste lahendamise volitamine", annab Väike-Maarja Vallavalitsus korralduse:

1. AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi KMH programm on asjakohane ja käsitleb broilerifarmitööst tingitud võimalikke keskkonnamõjusid ning KMH ekspertrühma koosseis on piisav.“

Keskkonnaamet on seisukohal, et Väike-Maarja Vallavalitsuse antud seisukohaga ei soovita täiendada programmi ega esitatud sellele vastuväiteid.

Seega vajab programm täiendamist Rahandusministeeriumi poolt esitatud seisukoha osas. Palume programmi täiendada ning tuua välja selgitused, kas ettepanekuid on arvestatud või kui nendega pole nõustatud, siis omapoolsed põhjendused sellele. Kui seisukohtade esitaja esitatud põhjendustega ei nõustu, siis saab ta esitada omapoolsed seisukohad avalikustamisel ning ka hilisemas programmi kooskõlastamise etapis.

Keskkonnaamet edastab kõik laekunud seisukohad käesoleva kirja lisadena arendajale ja eksperdile. Vajadusel on võimalik laekunud seisukohad alla laadida ka Keskkonnaameti avalikust dokumendiregistrist <https://adr.envir.ee/> sisestades registreerimisnumbri väljale „6-3/21/24715-2“.

KeHJS § 15¹ eeldab, et Keskkonnaamet enne seisukohtade küsimist kontrollib programmi ning esitab oma märkused enne asutustele saatmist arendajale ja eksperdile. Keskkonnaamet küll kontrollis aruannet ja avastas puuduseid, kuid ei pidanud neid nii olulisteks, et nendega ei saaks saata aruannet asutustele. Eelnev tagastamine parandamiseks oleks venitanud menetlust. Keskkonnaamet esitab omapoolsed märkused ja seisukohad järgnevalt.

1. Programmi punktis 6 (lk 20) on kirjutatud: „*Sõnniku laotamisega kaasnevat mõju põllupõhiselt ei hinnata (kuna ettevõtte ise sõnnikulaotamisega ei tegele), kuid hinnatakse vajalike põllupindade olemasolu tekkiva sõnniku laotamiseks.*“ Vajalike laotuspindade vajalikkuse aluseks võetakse toitainete sisaldus sõnnikus, mille põhjal määratakse minimaalselt vajalik laotuspind veeseadusest lähtuvalt. Sõnniku toitainete sisalduse määramisel võetakse aluseks maaeluministri 30.09.2019 määrus nr 73 „Eri tüüpi sõnniku toitaainesisalduse arvutuslikud väärtused, põllumajandusloomade loomühikuteks ümberarvutamise koefitsiendid ja sõnnikuhoidla mahu arvutamise meetodika“. Kuna käitis asub nitraaditundlikul alal palume KMH programmis ja edaspidi KMH aruande koostamisel välja tuua ja hinnangu andmisel arvestada ka keskkonnaministri 05.11.2021 määrust nr 49 „Nitraaditundliku ala määramine ja põllumajandusliku tegevuse piirangud nitraaditundlikul alal“.
2. Programmi punktis 4.2 (lk 14) on kirjutatud: „*Olmejäätmed antakse üle jäätmeluba omavale jäätmekäitlejale. Ohtlikud jäätmed antakse üle ainult jäätmeluba ja ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale käitlejale saatekirja vastu.*“ Kuna ohtlike jäätmete käitluslitsentse enam ei anta, on ettepanek kasutada järgmist sõnastust: „*Tekkivad jäätmed antakse üle keskkonnakaitsele omavale isikule.*“ Võimalusel palume täpsustada ka tekkivate jäätmete loetelu. Samas punktis, loomsete kõrvalsaaduste punktis palume kasutada termini „*kahjustatakse*“ asemel terminit „*kahjustutakse* või *käideldakse*“.
3. Programmi punktis 4.1 (lk 10) käsitletud kaks alternatiivi hõlmavad tegevuse realiseerumist arendaja poolt soovitud mahus (alternatiiv 1 - 480 000 broilerit) ning mitte-realiseerumist (nullalternatiiv - tegevust ei toimu). Palume selgitust, miks ei ole KMH raames kaalutud näiteks väiksemamahulist broilerifarmi rajamist lisa alternatiivina juhul kui alternatiiv 1 ei peaks realiseeruma?
4. Programmi punktis 3 (lk 8) on välja toodud, et lähim Natura 2000 võrgustiku ala (Äntu loodusala) asub 2,3 km kaugusel. Lisaks sellele teabele tuleks välja tuua ka nimetatud Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid. Palume Natura hindamisega seonduva programmi selgemalt ja põhjalikumalt lahti kirjutada, lisades juurde veendumus, kas objektiivse teabe põhjal on välistatud, et antud tegevus võib kas üksi või koosmõjus teiste tegevustega mõjutada ebasoodsalt Natura ala kaitse-eesmärke.

5. Programmi punktis 3 (lk 8) ei ole kirjutatud, et „Kiltsi broilerifarmi kavandatava tegevuspaiga otseses lähipiirkonnas looduskaitsealused üksikobjektid ja kohaliku kaitse alla võetud objektid puuduvad.“ Siiski tuleks ära mainida, et tegevuspaigast ca 1,4 km ida suunas jääb Liivaküla-Äntu looduskaitseala ([KLO1000725](#)) ja sihtkaitsevöönd ([KLO1101804](#)). Palume KMH programmi täiendada.
6. Programmi punktis 8 (lk 25) tabelis 1 on toodud KMH ajakava, kus on kirjas „Programmi esitamine otsustajale, otsustaja kontrollib programmi sisu ning esitab avalikustamisele“. Juhime tähelepanu, et parandatud ja täiendatud KMH programmi otsustajale esitamisel on otsustajal kuni 14 päeva aega teostada kontroll ning vajadusel kaasata protsessi asjaomaseid asutusi (KeHJS § 15 lg 7). Kontrolli teostamise järel on otsustajal aega 14 päeva, et korraldada avalikustamine (KeHJS § 16 lg 2). Palume lisada tabelisse puuduv rida.

Keskkonnaamet palub vastavalt KeHJS § 15¹ lg 6 sätestatule teha KMH programmis parandused ja täiendused, selgitada seisukohtade arvestamist või põhjendada arvestamata jätmist ning esitada täiendatud KMH programm otsustajale edasiseks menetlemiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Helen Manguse

juhataja

keskkonnakorralduse büroo

Lisa: Maa-ameti, Päästeameti, Rahandusministeeriumi, Terviseameti ja Väike-Maarja Vallavalitsuse seisukohad AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi keskkonnamõju hindamise programmi kohta

Teadmiseks: Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ (kerli@severitas.ee, elle@environment.ee)

Karl Markus Wahlberg 5885 7049 (keskkonnakorraldus)
karl.wahlberg@keskkonnaamet.ee

Maikel Daniel 504 4312 (keskkonnakompleksluba)
maikel.daniel@keskkonnaamet.ee

Teie: 11.01.2022 nr 6-3/21/24715-8

Meie: 04.02.2022

Keskkonnaamet

Keskkonnaamet edastas 11.01.2022 kirjaga nr 6-3/21/24715-8 AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi keskkonnamõju hindamise programmi kohta asjaomaste asutuste seisukohad.

Rahandusministeeriumi ettepanekuga sooviti KMH programmi täiendamist Lääne-Viru maakonnaplaneeringu lisamise ning sellega arvestamisega.

AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi keskkonnamõju hindamise programmis täiendati ptk 5 „Kavandatava tegevuse seos strateegiliste planeerimisdokumentidega“ ja lisati seos Lääne-Viru maakonnaplaneeringuga.

Terviseametil AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi keskkonnamõju hindamise programmi ja KMH ekspertrühma koosseisule täiendavaid ettepanekuid ei olnud.

Maa-ametil puudusid täiendavad ettepanekud AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi KMH programmi osas.

Päästeametil puudusid vastuväited ja ettepanekud AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi KMH programmile.

Väike-Maarja Vallavalitsusel AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi keskkonnamõju hindamise programmile täiendavaid ettepanekuid ei olnud.

AS HKScan Estonia ja OÜ ELLE kommenteerivad Keskkonnaameti poolt esitatud seisukohti alljärgnevas tabelis.

Seisukoht/kommentaar/märkus	Vastus
1. Programmi punktis 6 (lk 20) on kirjutatud: „Sõnniku laotamisega kaasnevat mõju põllupõhiselt ei hinnata (kuna ettevõtte ise sõnnikulaotamisega ei tegele), kuid hinnatakse vajalike põllupindade olemasolu tekkiva sõnniku laotamiseks.“ Vajalike laotuspindade vajalikkuse aluseks võetakse toitainete sisaldus sõnnikus, mille põhjal määratakse minimaalselt vajalik laotuspind veeseadusest lähtuvalt. Sõnniku toitainete sisalduse määramisel võetakse aluseks maaeluministri 30.09.2019 määrus nr 73 „Eri tüüpi sõnniku toitainesisalduse arvutuslikud väärtused, põllumajandusloomade loomühikuteks ümberarvutamise koefitsiendid ja sõnnikuhoidla mahu arvutamise metoodika“. Kuna käitis asub nitraaditundlikul alal palume KMH programmis ja edaspidi KMH aruande koostamisel välja tuua ja hinnangu andmisel arvestada ka keskkonnaministri 05.11.2021 määrust nr 49 „Nitraaditundliku ala määramine ja põllumajandusliku tegevuse piirangud nitraaditundlikul alal“.	Programmi on täiendatud ning lisatud on, et KMH programmis ja edaspidi KMH aruande koostamisel arvestatakse hinnangu andmisel ka keskkonnaministri 05.11.2021 määruses nr 49 „Nitraaditundliku ala määramine ja põllumajandusliku tegevuse piirangud nitraaditundlikul alal“ tooduga.
2. Programmi punktis 4.2 (lk 14) on kirjutatud: „Olmejäätmed antakse üle jäätmeluba omavale jäätmekäitlejale. Ohtlikud jäätmed antakse üle ainult jäätmeluba ja ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale käitlejale saatekirja vastu.“ Kuna ohtlike jäätmete käitluslitsentse enam ei anta, on ettepanek kasutada järgmist sõnastust: „Tekkivad jäätmed antakse üle keskkonnakaitsele omavale isikule.“ Võimalusel palume täpsustada ka tekkivate jäätmete loetelu. Samas punktis, loomsete kõrvalsaaduste punktis palume kasutada termini „kahjustatakse“ asemel terminit „kahjustutakse või käideldakse“.	Programmi on täpsustused sisse kantud.
3. Programmi punktis 4.1 (lk 10) käsitletud kaks alternatiivi hõlmavad tegevuse realiseerumist arendaja poolt soovitud mahus (alternatiiv 1 - 480 000 broilerit) ning mitterealiseerumist (nullalternatiiv - tegevust ei toimu). Palume selgitust, miks ei ole KMH raames kaalutud näiteks väiksemamahulist broilerifarmi rajamist lisa alternatiivina juhul kui alternatiiv 1 ei peaks realiseeruma?	Väiksemamahulist alternatiivi ei ole kaalutud majandusliku otstarbekuse tõttu. Suurte investeeringute katmiseks ei oleks väiksemamahulisem tegevus otstarbekas. Lisaks on AS HKScan Estonia tellimusel valminud OÜ Sustinere poolt koostatud hinnang linnuliha tootmise süsiniku jalajälje väljaselgitamiseks ning tuginedes vastavale hinnangule on valitud alternatiiv optimaalne. Lisaks on valitud alternatiiv majanduslikult ja tööjõu korralduslikult kõige mõistlikum.
4. Programmi punktis 3 (lk 8) on välja toodud, et lähim Natura 2000 võrgustiku ala (Äntu loodusala) asub 2,3 km kaugusel. Lisaks sellele teabele tuleks välja tuua ka nimetatud Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid. Palume Natura hindamisega seonduva programmis selgemalt ja põhjalikumalt lahti kirjutada, lisades juurde veendumus, kas objektiivse teabe põhjal on välistatud, et antud tegevus võib kas üksi või koosmõjus teiste tegevustega mõjutada ebasoodsalt Natura ala kaitse-eesmärke.	KMH programmi on täiendatud Äntu loodusala kaitse-eesmärkide poolest ning antud on hinnang Natura hindamise vajalikkuse kohta.

Seisukoht/kommentaar/märkus	Vastus
5. Programmi punktis 3 (lk 8) ei ole kirjutatud, et „Kiltsi broilerifarmi kavandatava tegevuspaiga otseses lähipiirkonnas looduskaitsealused üksikobjektid ja kohaliku kaitse alla võetud objektid puuduvad.“ Siiski tuleks ära mainida, et tegevuspaigast ca 1,4 km ida suunas jääb Liivaküla-Äntu looduskaitseala (KLO1000725) ja sihtkaitsevöönd (KLO1101804). Palume KMH programmi täiendada.	KMH programmi viidi täiendus sisse.
6. Programmi punktis 8 (lk 25) tabelis 1 on toodud KMH ajakava, kus on kirjas „Programmi esitamine otsustajale, otsustaja kontrollib programmi sisu ning esitab avalikustamisele“. Juhime tähelepanu, et parandatud ja täiendatud KMH programmi otsustajale esitamisel on otsustajal kuni 14 päeva aega teostada kontroll ning vajadusel kaasata protsessi asjaomaseid asutusi (KeHJS § 15 lg 7). Kontrolli teostamise järel on otsustajal aega 14 päeva, et korraldada avalikustamine (KeHJS § 16 lg 2). Palume lisada tabelisse puuduv rida.	Programmi tabelit nr 1 on täiendatud.

Samuti edastab AS HKScan Estonia käesoleva kirjaga korrigeeritud ja täiendatud Kiltsi broilerifarmi KMH programmi.

Lugupidamisega

Karus Maria
/allkirjastatud digitaalselt/
Keskkonnajuht
AS HKScan Estonia

Toomas Pallo
ELLE OÜ

Lisa 3. KMH programmi kohta esitatud kirjalikud ettepanekud ja vastuväited ja nende vastused

KMH programmi kohta ei esitatud avaliku väljapaneku ajal kirjalikke ettepanekuid ja vastuväiteid.

Lisa 4. Informatsioon KMH programmi avalikustamise kohta

1. Keskkonnaameti teade, mis avaldati Keskkonnaameti leheküljel ning välja printituna kavandata tegevuse asukohas ja selle lähiümbruses
2. Väljavõte portaalist Ametlikud Teadaanded

KESKKONNAAMET

Keskkonnaamet teatab AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi keskkonnamõju hindamise (KMH) programmi avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu toimumisest.

Kavandatava tegevuse eesmärgiks on Kiltsi broilerifarmi rajamine ja kodulindude intensiivkasvatuse läbi linnuliha tootmine Lääne-Viru maakonnas Väike-Maarja vallas Liivaküla külas Kiltsi farmi kinnistul (92701:004:0145). Broilerifarmi tootmisvõimsuseks planeeritakse 480 000 broilerikohta. Lisaks on arendajal plaanis tegevusega liita ka Vaheliku kinnistu (92701:004:0177) nurgaosa ning Kaalumaja kinnistu (92701:004:0021).

Arendaja on AS HKScan Estonia (registrikood 10156832; Rakvere lihakombinaat, Roodevälja küla, Rakvere vald, Lääne-viru maakond; kontaktisik Maria Karus, telefon 508 3706 maria.karus@hkscan.com). Otsustaja on Keskkonnaamet (kontaktisik Karl Markus Wahlberg, telefon 5885 7049, karl.wahlberg@keskkonnaamet.ee). Keskkonnamõju hindaja on Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ (juhtekspert Toomas Pallo, telefon 6117 691, toomas@environment.ee).

KMH programmiga on võimalik tutvuda avalikul väljapanekul 09.03. – 24.03.2022 Keskkonnaameti veebilehel www.keskkonnaamet.ee (alalehel Keskkonnateadlikkus, avalikustamised > Räägi kaasa! > Keskkonnamõju hindamiste avalik väljapanek) <https://keskkonnaamet.ee/keskkonnateadlikkus-avalikustamised/raagi-kaasa/keskkonnamoju-hindamiste-avalik-valjapanek> ning tööpäeviti Keskkonnaameti kontorites. Palume kohtumine eelnevalt kokku leppida (kontaktisik Karl Markus Wahlberg, karl.wahlberg@keskkonnaamet.ee, tel 5885 7049). Kirjalikke ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi KMH programmi kohta saab esitada kuni 24.03.2022 (k.a) otsustaja kontaktidel Narva mnt 7a, 15172, Tallinn või e-posti aadressil info@keskkonnaamet.ee.

KMH programmi avalik arutelu toimub 29.03.2022 kell 17.00 Kiltsi rahvamajas (Turu 13, Kiltsi, Väike-Maarja vald) ja samal ajal ülekandena MS Teams keskkonnas läbi veebilingi <https://bit.ly/3C9AIMS>.

NB! Seoses COVID-19 levikuga ning vastavalt kehtestatud siseriiklikele piirangutele ohutuse tagamiseks tuleb kohapealse arutelu toimumise eelselt kontrollida kehtivaid piiranguid ning vajadusel esitada COVID tõend vaktsineerituse või läbipõdemise kohta ning kanda maski. Juhul, kui olukord muutub ning avalikud kogunemised siseruumides keelatakse, toimub arutelu ainult veebikeskkonnas MS Teams e-aruteluna.

Keskkonnamõju hindamise programmi avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu teade

Avaldamise algus: 07.03.2022

Avaldamise lõpp: tähtajatu

Keskkonnaamet avaldab teadaande [keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse \(KeHJS\) § 16 lõike 2 punkti 1](#) alusel.

Keskkonnaamet teatab AS HKScan Estonia Kilti broilerifarmi keskkonnamõju hindamise (KMH) programmi avalikustamisest.

Keskkonnaamet algatas KMH oma 01.09.2021 kirjaga nr DM-115915-7.

Kavandatava tegevuse eesmärgiks on Kilti broilerifarmi rajamine ja kodulindude intensiivkasvatuse läbi linnuliha tootmine Lääne-Viru maakonnas Väike-Maarja vallas Liivaküla külas Kilti farmi kinnistul (92701:004:0145). Broilerifarmi tootmisvõimsuseks planeeritakse 480 000 broilerikohta. Lisaks on arendajal plaanis tegevusega liita ka Vaheliku kinnistu (92701:004:0177) nurgaosa ning Kaalumaja kinnistu (92701:004:0021).

KMH osapooled:

Arendaja(d) on AS HKScan Estonia (registrikood: [10156832](#)) (aadress Rakvere lihakombinaat, Roodevälja küla, Rakvere vald, kontaktisik Maria Karus, e-post maria.karus@hkscan.com, telefon 508 3706)

Otsustaja on Keskkonnaamet (kontaktisik Karl Markus Wahlberg, e-post karl.wahlberg@keskkonnaamet.ee, telefon 5885 7049)

KMH hindaja on Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ (registrikood 10705517), kontaktisik Toomas Pallo, epost toomas@environment, telefon 6117691

KMH programmiga on võimalik eelnevalt tutvuda alates 09.03.2022 Keskkonnaameti veebilehel: <https://keskkonnaamet.ee/keskkonnateadlikkus-avalikustamised/raagi-kaasa/keskkonnamoju-hindamiste-avalik-valjapanek#kilti>

KMH programmi kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi saab esitada kuni 24.03.2022 (k.a) otsustaja kontaktidel.

KMH programmi avalik arutelu toimub 29.03.2022 kell 17.00 Kilti rahvamajas (Turu 13, Kilti, Väike-Maarja vald) ja samal ajal veebikeskkonnas MS Teams (läbi veebilingi <https://bit.ly/3C9AIMS>).

NB! Seoses COVID-19 levikuga ning vastavalt kehtestatud siseriiklikele piirangutele ohutuse tagamiseks tuleb kohapealse arutelu toimumise eelselt kontrollida kehtivaid piiranguid ning vajadusel esitada COVID tõend vaktsineerituse või läbipõdemise kohta ning kanda maski. Juhul, kui olukord muutub ning avalikud kogunemised siseruumides keelatakse, toimub arutelu ainult veebikeskkonnas MS Teams e-aruteluna.

Keskkonnaamet

Roheline 64, Pärnu

Telefon: 662 5999

E-post: INFO@KESKKONNAAMET.EE

Teadaande avaldaja kontaktandmed:

spetsialist Karl Markus Wahlberg

Telefon: 662 5999

E-post: karl.wahlberg@keskkonnaamet.ee

Teadaande number 1893281

Lisa 5. KMH programmi avaliku arutelu protokoll, osalejate registreerimisleht ning KMH programmi tutvustavad slaidid

AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi keskkonnamõju hindamise programmi avalik arutelu

PROTOKOLL

Aeg: 29. märts 2022, 17.00-18.05

Koht: Kiltsi rahvamaja (Turu 13, Kiltsi, Väike-Maarja vald) ja MS Teams veebikeskkond

Osalejad:

* AS HKScan Estonia (arendaja): Kaupo Ojavee, Priit Dreimann, Maria Karus

*ELLE OÜ (eksperdid): Kaido Soosaar, Kerli Leetsaar

*Keskkonnamet (otsustaja): Karl Markus Wahlberg, Maikel Daniel

*muud huvigrupid

Koosoleku juhataja: Kaido Soosaar (ELLE OÜ)

Koosoleku protokollija: Kerli Leetsaar (ELLE OÜ)

Protokolli koostamisel on kasutatud arutelul toimunud MS Teams lindistust, mis halva internetilevi tõttu oli lünklik, mistõttu pole protokollimine olnud täispikkuses ja sõna-sõnalt võimalik.

Kaido Soosaar (ELLE OÜ) avab avaliku arutelu ja tutvustab arutelu teemat.

Kerli Leetsaar (ELLE OÜ) annab ülevaate keskkonnamõju hindamise protsessist ja keskkonnamõjude hindamise programmist.

Ettekande slaidid on lisatud protokollile.

Arutelul viibija: Kus asub puurkaev 3032?

Kerli Leetsaar (ELLE OÜ): Esitatud slaidil seda näha ei olnud, kuna jääb käitisest rohkem küla poole.

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Seal on kaks varianti. Kas hakkame kasutama Diner OÜ puurkaevu või vallale kuuluvat puurkaevu.

Arutelul viibija: Seal on Kiltsi allikas. Kas allikas suudab ennast koguda või kaob sealt vesi ära, sest tarbimine on ju nii suur.

Kerli Leetsaar (ELLE OÜ): puurkaevudel on välja toodud nende tootlikkus ja siis me KMH aruande raames arvutame välja, palju vett hakkab farm vajama ja kas see puurkaev seda võimaldab.

Arutelul viibija: Kui suur veetarve farmis on? Kas on see juba teada?

Kerli Leetsaar (ELLE OÜ): Kompleksloa taotluses on tegelikult esmased arvud toodud, kahjuks ei oska peast öelda, mis selleks oli, kuid puurkaevu tootlikkus nende arvutuste põhjal on piisav. KMH aruandes keskendume täpsemalt ka sellele.

Arutelul viibija: Vett võetakse puurkaevuga teisest horisondist ning allikas ei ole sellega seotud.

Arutelul viibija: Sõnniku teisaldamisega hakkavad tegelema kolmandad isikud. Mismoodi see toimuma hakkab?

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): See toimub täpselt samamoodi, nagu meie teises kuues farmis. Tapalesaatis päeval tuleb meie enda laadija, kes 6-8 h veab lindla tühjaks. Viimase info kohaselt hakkab kogu sõnnik minema Väike-Maarja biogaasijaama. Praegu on meil aga lepingud, mille alusel sõnnik veetakse otse põllumeestele, kes seda siis enda juures ladustavad ja laotavad. Seega laadimine toimub otse farmist autodesse, vaheladustusplatsidele ei viida.

Arutelul viibija: Biogaasi tootmis kohapeal siis ei tule?

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Ei tule, see maht ei ole piisav. Infoks - broilerifarm on sügavallapanul, nagu näiteks ka Kaarma farm. Ainult et varasemad farmid on rekonstrueeritud vanadest hoonetest, nüüd ehitame täiesti uue.

Arutelul viibija: Siin oli juttu, et 15% aastast võib lõhnata, et siis ei ole probleeme?

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): KMH aruandes kindlasti sellel peatutakse...

Peatutakse ka sellel, kui palju tolmu võib tekkida. Kui linnud on õigesti peetud, õige niiskus, siis ei tohiks turvas ega lind tolmata. Sellesse farmi on projekteeritud soojusvahetiga ventilatsioon, mis tähendab, et esimesed 15 päeva on süsteem suletud ehk kõik tolm, mis tekib, püütakse kinni soojusvahetiga ning ülejäänud päevadel, kui linnud on fammihoones, on toimuvad kõik ventilatsioonisüsteemid. Kuid üheski farmis pole meil sellega siiani probleeme tekkinud. See pole selline tolm, mis paiskub atmosfääri. See on väga lokaalne. Teoreetiliselt võib tekkida tolmu eelkõige suveperioodil, mil farmis on kasutusel maksimaalne ventilatsioon eriti kuumadel päevadel. Kuid põhiline ventilatsioon on suunatud põldude poole. Läbi ventilatsioonisüsteemide siiski tänased hinnangud on näidanud, et tolmuprobleeme läbi ventilatsioonisüsteemide ei teki. KMH eesmärk ongi välja uurida, modelleerida, kas ümberkaudu on inimesi, kes sellistest asjadest võivad olla mõjutatud või ei ole.

Arutelul viibija: Kiltsi mõis on selle koha pärl. Tahame, et õhu ja muu osas ei tekiks probleeme.

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Üks asi on see, mida annab KMH tulemus ehk et saame tegutsemiseks loa, teine asi on ka nõutele vastavus. Täna sel päeval ei ole selliste muredega meie teiste farmides probleeme tekkinud. See farm, mida me siia ehitada plaanime, on kaasaegsem. Risk, et siin tekib mõni probleem, on kordades väiksem. Meil on Eestis praegu kuus farmi. 50% Eestis söödud lindudest on meie ettevõtte linnud. Eestlane tarbib aastas 40 kg kanaliha. Kanaliha tarbimine kasvab igal aastal. Meie eesmärk on säilitada 50% tootmismahust Eestis, mitte et mingil hetkel importliha võtab meie liha üle. Sellepärast tahame me investeerida Eestis uutesse farmidesse.

Kaido Soosaar (ELLE OÜ): Üks asi, mis väärrib mainimist lõhna koha pealt, siis kanalad võrreldes sigalate ja veisefarmidega lõhnavad vähem.

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Lõhnahäiring tekib eelkõige mitte läbi ventilatsiooni vaid sõnniku hoiustamisest.

Arutelul viibija: Kas mingisugune hoidla tuleb farmi kõrvale ka?

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Ei tule. Selle projektiga pole meil ette nähtud ühtegi ladustusplatsi. Kõik sõnnik, mis tekib, laaditakse otse auto peale. Samamoodi reovee pool. Kõik reovesi, mis farmis tekib, kogutakse kokku. Farmide pesuvesi viiakse biogaasijaama. Olmereovee viib lepinguline partner purgimisjaama.

Maria Karus (AS HKScan Estonia): Täpsustuseks lihtsalt nii palju, et Maardu külje all on meil küll üks ladustusplats.

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): See on meil avariipplats, et kui peaks tekkima mõni probleem näiteks transpordiga, ilmastikutingimustega, siis on meil luba enda farmide sõnnikut seal ladustada.

Arutelul viibija: Lõhna ja tolmu heide võib olla pigem siis, kui tühjendatakse plokke?

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Ma arvan, et lõhnaheide võibki olla siis, kui toimub sõnniku laadimine autodesse. Laadimine autodesse toimub 48-l päeval aastas.

Arutelul viibija: Ehk siis neil päevadel kui tuul on näiteks kooli poole, mis on 200 m kaugusel, on võimatu olla?

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Kerli rääkis valdavatest tuulesuundadest, mis on üks teema. Teiseks arvutatakse välja, kui kaugele hais levib ja kui tugev ta on.

Kerli Leetsaar (ELLE OÜ): Lõhnaaine leviku hindamisel arvestame me ka kõrval asuva veisefarmiga ehk nende koosmõjuga.

Arutelul viibija: Oli juttu, et sõnnik antakse üle koostööpartneritele, teistele talupidajatele. Kas neile kohalduvad mingisugused kohustused ka?

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Loomulikult tulenevad seadusandlustused nõuded, kuidas tuleb sõnnikut üldse käidelda.

Küsimus läbi Teamsi: Mis suunas lõhnad suunduvad?

Kaido Soosaar (ELLE OÜ): Me modelleerime tervet aastat, kus iga tunni kohta leitakse lõhnakontsentratsioon, mis omakorda leitakse vastavalt sellele, mis on lautades maksimaalne linnukohtade arv. Nii leitakse lõhnatunnid. Kuid me ruttame jälle asjadest ette. Täna me arutame programmi, kus määrame olulised aspektid, mida peaks aruandes kajastama ja siis aruandes räägime täpsemalt tulemustest.

Küsimus läbi Teamsi: Kas see on ainuke valik, kuhu ehitada?

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): See on üks valikutest. Me tegeleme arendamisega täiendavalt ka Tapa vallas. Üks põhjus, miks me tahame farmi ehitada siiakanti, on see, et meil on Kaarmas tootmine. Teine põhjus on seotud keskkonnaga. Kaarmasse me veame kogu sööda Tallinnast. Praegu oleme alustanud koostööd Pro Grupiga, seega 50% söödast veame nüüd sealt, seega sööda vedu saab toimuda lähemalt. Kui me selle krundi aastaid tagasi ostsime, siis krundi eesmärk oli renoveerida ja rajada sigala, siis oli vallal kindel seisukoht, et nad ei ole nõus sigala arendamisega, eeldades, et sellega kaasnevad väga suured keskkonnamõjud. Siis see projekt jäi seisma ja on seisnud üle kümne aasta.

Arutelul viibija: Kas siia tulevad täiesti uued hooned?

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Jah, kõik praegu seal oleva lammutame maha. Soojusvahetiga ventilatsiooni ei olegi võimalik vanadele hoonetele panna, kuna laed on liiga madalad.

Arutelul viibija: Mitmel korral lunde peetakse?

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Broilereid peetakse ainult põrandapinnal. Turvas pannakse alla, tubu tuuakse sisse. Kui tibu on seal 38 päeva kasvanud, siis on neli päeva aega lauta puhastada ja pesta ja uus tibu tuleb siis sisse.

Arutelul viibija: Kas põrandal pidades neid palju ei sure?

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Vastupidi. Eesti riik on hea kontrollimises ja järelvalves. Ja see väide, et põrandal pidades hakkub neid rohkem kui puuris, ei pea paika. Kui sellin e probleem oleks, siis meil ei lastaks neid linde sellisel moel pidada. On libatud teatud % suremuseks, kui see ületatakse on Veterinaaramet kohe ukse taga.

Priit Dreimann (AS HKScan Estonia): Meie eesmärk on palju ja võimalikult ilusaid linde kasvatada.

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Meid jälgivad ka erinevad loomakaitse organisatsioonid. Seega kui me ei järgi seadust või ei taga lindudele heaolu, siis on meil kohe probleem. Need mured, mis on seotud suremusprotsendiga, on küll asjatud mured.

Arutelul viibija: Uut tapamaja ei rajata?

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Ei tule. Eesti turg on nii väike ja tapamaja rajamine väga suur investeering, seega meie üks tapamaja suudab teenindada kõiki meie linnufarme.

Arutelul viibija: Transpordi hulk väikesel teel on kindlasti suureneb. Kas te olete nõus näiteks panustama ka kergliiklustesse?

...

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Mis on kanafarmi pluss võrreldes teiste farmidega on see, et koormus on hajutatud aasta läbi ühtlaselt. Kuid üks see on KMH ülesanne välja selgitada, kui suur on transpordikoormus täna ja kui suur farmi töötades.

Arutelul viibija: Suur firma tahab kogukonda sulanduda. Kas on ka mingeid mõtteid, kuidas seda kogukonda aidata? Nt kool on lähedal, et kas firma näiteks sponsoreerib mingeid asju?

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Ma arvan seda, et me oleme kõiki kogukondi, kus me töötame, ka toetanud.

Priit Dreimann (AS HKScan Estonia): Üks asi on juba loodavad töökohad. Ka sööta toodetakse siin kandis (vili).

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Meie kanalad on maailmas ühe väiksema keskkonnamõjuga kanalad. Me oleme välja arvutanud, palju on meie kanaliha CO₂ jalajälg. See on sellepärast nii, et me oleme suhteliselt väike riik ja meil on väikesed transpordivahemaad. Farmi asukoha poole pealt veel see, et see piirkond on linnugripi poolest üks soodsamaid keskkondasid Eestis.

Arutelul viibija: Kui kõik sujub hästi, millal on plaan vana farm lammutada ja uus valmis saada?

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Kõigepealt on vaja KMH lõpuni viia. Me oleme eelprojekti teinud, oleme teinud arvutused. Me ei ehitaks kõike ka ühes etapis. Kindlasti KMH kajastab ka ehitusaegset mõju. Aga me arvame, et häirign ehitustegevuse ajal on suurem, mistõttu soovime seda teha kahes etapis. Esimese etapi tahaks 2024. aastal kindlasti valmis teha.

Arutelul viibija: Kas te enda kodu lähedale ehitaksite sellise farmi?

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Kui te arvate, et ma olen linnainimene, siis seda ma ei ole. Kui ma oleks elanik, üks ma istuks siin samamoodi ja küsiks täpsustavaid küsimusi. Aga minu jaoks see ei oleks probleem. Kõik kaebused farmide kohta jõuavad minu lauale, seega julgen sellel teemal ka sõna võtta. Teeme KMH ära, kui sealt selgub, et farmil oleks negatiivne mõju, siis fakt on see, et vald meile luba ei väljasta. Samamoodi Keskkonnaamet.

Priit Dreimann (AS HKScan Estonia): Tallinna külje all on meil ümber kanala terve uuselamurajoon ehitatud.

Arutelul viibija: Kas pinnavorme ka arvestatakse keskkonnamõjude hindamisel? Kõik mis mäe otsas toimub, tuleb madalrõhkonnaga alla orgu.

Kerli Leetsaar (ELLE OÜ): Mudelis saame arvestada ka pinnavormidega.

Arutelul viibija: Puhas vesi on kõige olulisem. See veetarbimine hakkab olema tohutult suur.

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Vett ei saa tarbida rohkem, kui selleks on luba antud. Seda otsustab Keskkonnaamet, kui palju on lubatud vett tarbida. Ja üldjuhul ei ole Eestis veekättesaadavusega probleeme. Probleeme võib olla veekvaliteediga. Ma saan lubada, et selles farmis ei saa olla põhjavett ohustavaid lekkeid, kuna kogu süsteem on kinnine.

Arutelul viibija: Veevõtt hakkaks toimuma teisest veehorisondist, kus vee kogusega probleeme ei ole.

Arutelul viibija: Kaua lammutamine peaks kestma?

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Maksimaalselt neli kuud.

Arutelul viibija: Siis on transpordikoormus päris suur?

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Ei ole, kuna ära veetakse vaid vanametall, eterniit. Puit läheb hakkesse. Seinad ja põrand läheb tagasitäiteks.

Arutelul viibija: Millist kasu saab kohalik?

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Kuus uut töökohta. Meie palgad on Eesti keskmine palgatase.

Arutelul viibija: Palju mõnusam on vaadata uut hoonet, kui tondilossi.

Kaupo Ojavee (AS HKScan Estonia): Me räägime ka 7 miljonilisest investeeringust, mis ei ole väike raha Väike-Maarja valla jaoks. Me ehitame farmi ka õppeklassi, kus on võimalik farmi elu vaadata. Seega võibolla saame vallaga turismi poole pealt teha koostööd.

Arutelul viibija: Loodame, et kõik läheb latusalt ja laske käia.

Kaido Soosaar (ELLE OÜ) lõpetab avaliku arutelu.

AS HKScan Estonia Kiltsi broilerifarmi keskkonnamõju hindamise programmi avalik arutelu

29. märts 2022 kell 17.00

Kiltsi rahvamaja

Kiltsi, Väike-Maarja vald, Lääne-Viru maakond

OSALEJATE REGISTREERIMISLEHT

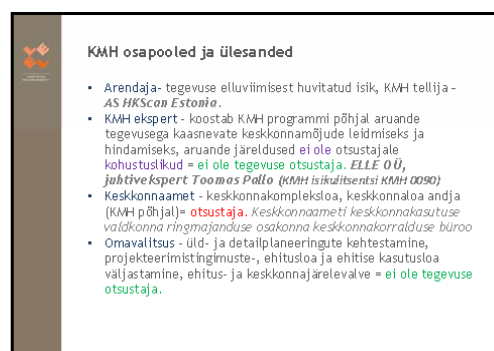
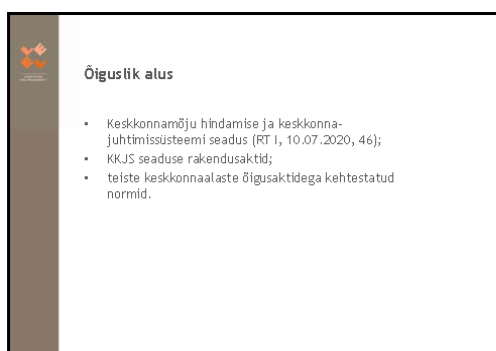
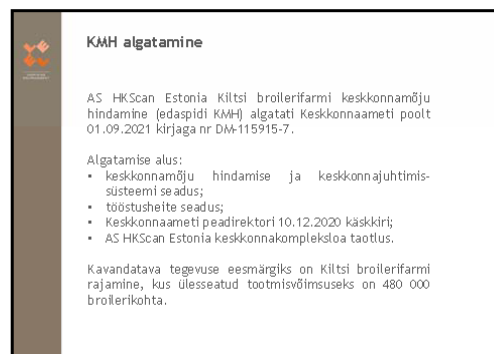
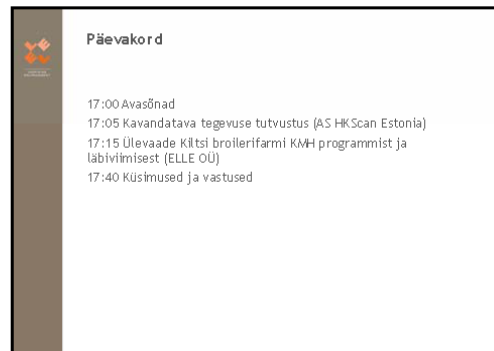
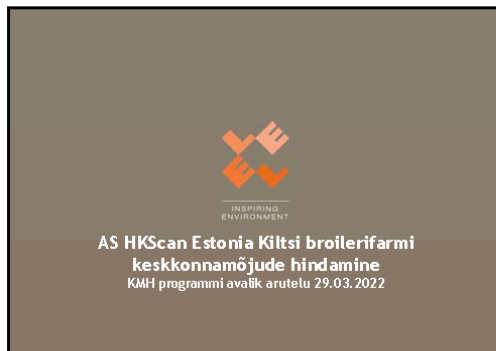
Nr.	Nimi	Kontaktandmed	Allkiri
1.	Terli Lehtsaar		Terli Lehtsaar
2.	PRIT DREIMANN		PRIT DREIMANN
3.	Siret Stoltze		Siret Stoltze
4.	Liina Ramm		Liina Ramm
5.	Mare Ramm		Mare Ramm
6.	Kingo Ramm		Kingo Ramm
7.	Pille Kelgo		Pille Kelgo
8.	Anneli Mänter		Anneli Mänter
9.	Helis Teder		Helis Teder
10.	Mari Leinets		Mari Leinets
11.	Andri Põso		Andri Põso
12.	Siret Stoltze		Siret Stoltze
13.	Riina Tali		Riina Tali
14.	Kersti Sipp		Kersti Sipp
15.	Anto Saarpuu		Anto Saarpuu

Nr.	Nimi	Kontaktandmed	Allkiri
16.	Karl Markus Whyllberg		Karl Markus Whyllberg
17.	Jana Eugaste		Jana Eugaste
18.	Ragne Eugaste		Ragne Eugaste
19.	Tadris Põso		Tadris Põso
20.	Reet Resa		Reet Resa
21.	Kari Põso		Kari Põso
22.	Kaupo Põso		Kaupo Põso
23.	Marie Kõrs		Marie Kõrs
24.			
25.			
26.			

MS Teamsi vahendusel osalesid avalikul arutelul:

Maikel Daniel (Keskkonnaamet)

Liina (külaline).

Huvirühmad

Asjaomased asutused:

- Väike-Maarja Vallavalitsus;
- Põllumajandus- ja Toiduamet;
- Rahandusministeerium;
- Terviseamet.

Muud asutused:

- Transpordiamet;
- Maa-Amet

Kaasatavad isikud:

- Valitsusvälised keskkonnaorganisatsioonid;
- piirnevate kinnistute omanikud;
- Liivaküla küla elanikud;
- Väike-Maarja valla elanikud;
- laiem avalikkus.

KMH eesmärk

- Vajja tuua ning hinnata AS HKScan Estonia Kiltsi brollerifarmi ehitamise, tegevuse ja sulgemisega kaasnevaid keskkonnajärgseid mõjusid
- vajja pakkuda võimalike negatiivsete mõjude leevendamise ja positiivsete mõjude suurendamise võimalusi;
- tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse;
- edendada säästvat arengut.

KMH programmi eesmärk:

- kindlaks määrata keskkonnamõju hindamise ulatus, täpsustada valdkonnad, kus mõjude ilmumine on võimalik ning need valdkonnad, kus hindamine ei ole asjakohane.

Kiltsi
broilerifarmi
asukoht

Lääne-Virumaa,
Väike-Maarja vald,
Liivaküla küla, Kiltsi
farmi maaüksus.

Kavandatava tegevuse eesmärk

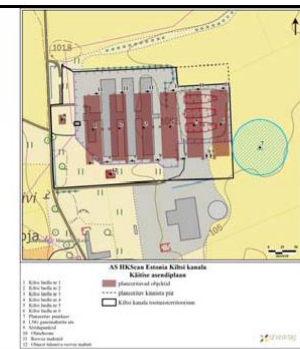
- kodulindude intensiivkasvatus - tootmisvõimsus 480 000 broilerikohta, aastane tootmismahd 4 miljonit broilerit.

Kavandatav tegevus

- amortiseerunud laudahooneete lammutamine;
- uue farmikompleksi rajamine ja kasutuselevõtt.

Kavandatav tegevus

- lammutatakse vanad farmihooned;
- rajatakse koos lindlat (igas kohti 80 000-le broilerile);
- rajatakse abirajatised (söödapunktid, olmehoone, reoveemahutid, LNI gaasimahutite ala, puurkaev (juhul kui vett ei hakata võtma lepingu alusel puurkaevust numbriga 3032)).

Keskkonna mõjude hindamise sisu

- olemasoleva olukorra kirjeldus ja seisundi hinnang;
- kavandatud tegevuse ja selle kirjeldus;
- keskkonna, mida tegevus eeldatavalt mõjutama hakkab, kirjeldus;
- olemasoleval tootmisterritooriumil kavandatud tegevusest lähtuvate keskkonnamõjude hinnang;
- soovitud võimalike negatiivsete mõjude leevendamiseks.

Mõju hindamise ulatus

Mõju hinnatakse kolmes etapis:

- broilerifarmi ehitamise mõju;
- broilerifarmi tegevuse mõju;
- broilerifarmi sulgemise mõju.

Eeldatavad mõjuvaldkonnad

- sööda, sõnniku jne transpordist tulenev keskkonnamõju;
- sõnnikukäitlusest tulenev keskkonnamõju, sh mõju välisõhule;
- vee tarbimisest tulenev mõju;
- reovee tekkest tulenev mõju;
- jäätmekäitlusest tulenev mõju;
- võimalike avariolukordade keskkonnamõju.

Sõnnikukäitus

Kirjeldatakse kavandatavat sõnnikukäitlust ning prognoositakse tekkiva sõnniku kogus. Kuna sõnnik antakse lepingulistele partneritele üle, siis sõnniku käitlemise mõju ei hinnata.

Välisõhu seisund

- Välisõhu saastetaset modelleeritakse, võttes arvesse tootmise tehnilisi näitajaid, mahtusid, kavandatavat tehnoloogiat, prognoositakse heitmeid, arvestatakse kohalikke meteoroloogilisi tingimusi (nt tuule suund).
- Õhusaaste leviku modelleerimiseks ja visualiseerimiseks kasutatakse välisõhu saasteainete hajumisarvutuste arvutimudelit ADMS5, mis vastab Eestis ja EL-is mudelitele kehtestatud nõuetele.

Eeldatavad mõjuvaldkonnad

- sõnnikukäitlusest tulenev keskkonnamõju, sh mõju välisõhule;
- sööda, sõnniku jne transpordist tulenev keskkonnamõju;
- vee tarbimisest tulenev mõju;
- reovee tekkest tulenev mõju;
- jäätmekäitlusest tulenev mõju;
- võimalike avariolukordade keskkonnamõju.

Mõju põhja- ja pinnavee seisundile

Veevõtt

- Veevõtt on planeeritud Pandivere Vesi OÜ-le kuuluvast suurkaevust katastrinumbriga 3032.

Reovesi

- Kogu tootmistsükli vältel tekib reovesi farmi töötajate olmekasutuse tulemusena. Tootmistsükli lõppedes tekib täiendav kogus reovett kanalate pesemise tulemusena. Kasutusele võetakse reovee kogumismahutid.

Eeldatavad mõjuvaldkonnad

- sõnnikukäitlusest tulenev keskkonnamõju, sh mõju välisõhule;
- sööda, sõnniku jne transpordist tulenev keskkonnamõju;
- vee tarbimisest tulenev mõju;
- reovee tekkest tulenev mõju;
- jäätmekäitlusest tulenev mõju;
- võimalike avariolukordade keskkonnamõju.

Jäätmekäitlus

Kirjeldatakse ning hinnatakse:

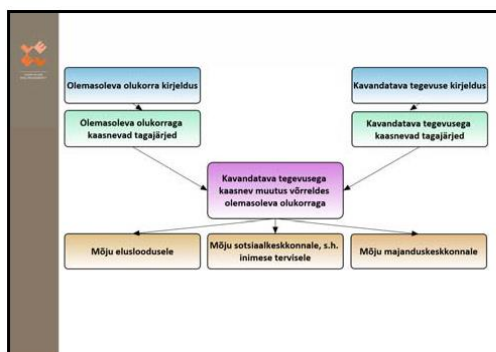
- olmejäätmete ja
- ohtlike jäätmete käitlemist ettevõttes.

Eeldatavad mõjuvaldkonnad

- sõnnikukäitlusest tulenev keskkonnamõju, sh mõju välisõhule;
- vee tarbimisest tulenev mõju;
- reovee tekkest tulenev mõju;
- sööda, sõnniku jne transpordist tulenev keskkonnamõju;
- jäätmekäitlusest tulenev mõju;
- võimalike avariolukordade keskkonnamõju.

Avariolukorrad

- Viidatakse võimalikele riskidele ja avariolukordadele;
- esitatakse riskide vältimise meetmed;
- käsitatakse levida võivate taudide ennetamist ning käitumist taudide tõrjumisel.

Mõju elusloodusele

Hinnatakse mõju:

- taimestikule;
- loomastikule;
- kooslustele ja looduslikule mitmekesisusele;
- kaitsealadele ja üksikobjektidele.

Mõju inimese tervisele ja heaolule

Hinnang antakse eeldusel, et Eesti Vabariigis kehtivates õigusaktides saasteainetele kehtestatud piirväärtustest väiksemad väärtused ning lõhnahairingu puhul häiringutasemest (15% aasta lõhnatundidest) väiksem arv lõhnatunde ei oma inimese tervisele olulist negatiivset mõju.

Mõju sotsiaalsele ja majanduskeskkonnale

Hinnatakse mõju:

- inimeste heaolule (nt saasteainete levik) ja varale;
- kohalikule majandusele;
- tööhõivele.

Riskide leevendamise võimalused

- Pakutakse välja riskide leevendamise võimalusi ettevõtte tegutsemisest lähtuvate mõjude jaoks;
- riskide leevendamise võimaluste kirjeldamisel lähtutakse parimast võimalikust tehnikast;
- tuuakse võimaluse korral välja keskkonnasõbralikke lahendusi ning võimalikke alternatiivseid tehnoloogiad.

Avalikkuse kaasamine

- Programmi koostamine
- **Avalikkuse ja huvipoolte kaasamine programmi arutellu**
- Ettepanekud, nende kaalutud ja põhjendatud arvestamine
- Programmi esitamine nõuetele vastavaks tunnistamiseks
- Aruande mustandi väljapanek ning tutvustamine avalikkusele ja huvipooltele
- Ettepanekud, nende kaalutud ja põhjendatud arvestamine
- Lõpliku aruande esitamine heakskiitmiseks

TÄNAN!

Email: elg@environment.ee